

GRADISOV VESTNIK

GLASILO DELOVNIH LJUDI OZD GIP GRADIS

eto XXII

Ljubljana, november 1980

št. 270

29. november — nadaljevanje sprejetih sklepov

V jubilejnem letu Gradisa, se še bolj spominjamo velikih dogodkov pred 37 leti, ko je bilo v majhnem bosanskem mestu Jajce, rojena naša Titova Jugoslavija. Na svoji zgodovinski skupščini, drugem zasedanju AVNOJA so sprejeli daljnosežne revolucionarne sklepe, katerih rezultati so danes vidni na vsakem koraku. Čutimo in izvajamo jih — postali so del nas samih.

Ko se danes oziramo na prehojeno pot, ko oživljamo spomine na drugo zasedanje, lahko rečemo, da smo sklepe dosledno uresničevali. Upravičeno torej govorimo o nadaljevanju revolucije, saj se staro vselej spreminja v procesu socialističnega razvoja. Seveda vse pa ni teklo tako gladko in tudi danes ne teče. Šli smo in še bomo skozi razne krizne situacije, nikoli pa se nismo odpovedali osnovnim in bistvenim oblikam, zaradi katerih smo socialistična samoupravna družba. Načelo samoupravnosti, ki je nastalo že med oboroženim delom revolucije je bilo vselej temelj vsega našega dosedanjega dela in razvoja. Dosegli smo že daljnosežne spremembe v reprodukcijskih odnosih, v razvoju proizvodnih sil, socialni strukturi prebivalstva, življenjskem standardu ljudi, izobraževanju, znanosti, kulturi in to kar danes delamo in ustvarjamo je v bistvu le nadaljevanje pred 37 leti sprejetih sklepov.

V celoten proces povojne graditve je bilo aktivno vključenih na tisoče Gradisovih delavcev, ki so vzporedno z rastjo in utrjevanjem naše socialistične družbe pomagali graditi to kar danes imamo. Skoraj ga ni kraja v Sloveniji, kjer naši delavci niso sodelovali pri gradnji objektov, istočasno pa na vseh toriščih s konkretnim delom kot samoupravljanci delegati ustvarjamo lepše življenje sebi in nam vsem.

Danes, ko se po vseh TOZD in DSSS bije boj za boljše gospodarske rezultate za dosledno izvajanje stabilizacijske politike, pomeni naš praznik 29. november tudi praznik enotnosti in doslednosti pri izvajanju skupno postavljenih ciljev, pomeni pa tudi red in disciplino pri realizaciji sprejetih obveznosti družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in sklepov. Če k temu še prištejemo iskanje notranjih rezerv, boljše izkoriščanje znanja, organizacije, nove tehnologije, pomeni da je naša pot pravilna. Želimo torej več, želimo naš veliki gradisov voz pomakniti naprej. Smo pač takšni, nikoli se ne zadovoljimo z doseženim, temveč želimo in moramo napredovati na poti k tistemu, kar je boljše in naprednejše, kar je še svobodnejše in človečnejše. To pa je istočasno tudi načelo Marxove znanosti, ki je bila v konkretni praksi že nešteto krat potrjena.

LOJZE CEPUŠ

**Vsem bralcem
iskrene čestitke
ob 29. novembru,
Dnevu republike**

uredništvo

Naloge sindikata pri sprotnem obravnavanju rezultatov gospodarjenja

Ustvarjanje možnosti in pogojev za zagotavljanje ustavne vloge in položaja delavcev v procesih celotne družbene reprodukcije, je temeljna usmeritev zveze sindikatov po 9. kongresu ZSS.

Zato je sprotno obravnavanje rezultatov gospodarjenja ena od nalog, ki naj omogoči uresničitev te usmeritve.

V osnovnih organizacijah smo doslej v tej nalogi pristopali več ali manj formalno in površno, čeprav smo se že v letu 1979 (po zaključnem računu za leto 1978) načrtnje lotili te problematike. Da bi se v tej zahtevni tematiki lažje znašli in usmerjali svojo aktivnost, je svet za planiranje in ekonomsko politiko pri Republiškem svetu ZSS pripravil izhodišča za sprotno obravnavanje rezultatov gospodarjenja (Knjižnica Sindikati št. 31 — avgust 1980). Ta

pripomoček celovito obravnava vsebino in postopke pri obravnavi rezultatov gospodarjenja ter bi ga nujno morale imeti vse osnovne organizacije ZS pa tudi poslovodni organi.

V nadaljevanju povzemamo nekaj najpomembnejših poudarkov in v tem trenutku aktualnih nalog, ki se postavljajo pred osnovne organizacije ZS. Osnovne organizacije ZS morajo s svojo stalno aktivnostjo na tem področju zagotoviti:

- uveljavljanje delavca, kot nosilca odločanja o pogojih in rezultatih svojega dela ter odpravljati prakso, ko delavci odločajo brez poglobljenih analiz, zgolj s formalnim potrjevanjem zaključnih računov,
- sprotno preverjanje uresničevanja planov in razvojnih nalog,
- hitreje uveljavljanje spoznanja o nujni soodvisnosti pospeše-

nega razvoja družbenoekonomskih odnosov za uspešnejše gospodarjenje v posamezni TOZD in v družbi kot celoti,

— odločanje delavcev o pridobivanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka v skladu z rezultati gospodarjenja,

— povečanje odgovornosti poslovodnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili za predlaganje razvojnih in poslovnih odločitev ter za dosledno izpolnjevanje njihovih obveznosti.

Za realizacijo teh ciljev moramo v zadnjih mesecih tega leta in v prvih mesecih leta 1981 opraviti zlasti naslednje naloge:

- v novembru naj izvršni odbori OOZS ocenijo informacijo s celovito oceno poslovanja za devet mesecev skupaj s predlaganimi ukrepi do konca leta in z izhodišči za plan v naslednjem letu,

— na osnovi razprav v sindikalnih skupinah bo v decembru delavski svet obravnaval analizo gospodarjenja za leto 1980 in predlog plana za leto 1981, nakar bomo na zborih sprejeli plan za leto 1981?

— januarja naj poslovodni organi pripravijo dodatno informacijo in poročilo o poslovanju in gospodarjenju v letu 1980 ter vse bistvene podatke z obrazložitvijo, na podlagi katerih bodo delavci lahko odločali o delitvi ustvarjenega dohodka po zaključnem računu.

— V mesecu februarju nato potekajo razprave in sprejem zaključnega računa na zborih delavcev.

Če bi približno tako zastavili aktivnost, lahko ob določeni meri vztrajnosti in doslednosti računamo tudi na postopno večanje vpliva delavcev v združenem delu na tokove celotne družbene reprodukcije.

MASTEN VALTER

Kaj bo s terenskim dodatkom?

Kdo je upravičen do terenskega dodatka?

Predsedstvo konference OOZS je tudi na svoji sedmi seji razpravljalo o Družbenem dogovoru o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog. Gre za družbeno usmeritev na področju delitve osebnih prejemkov (dnevnice, terenski dodatek, kilometrina).

Vprašanje terenskega dodatka se zadnje čase v Gradisu ponovno vse bolj osvetljuje. Najvažnejši razlog za to stalno dvigovanje življenjskih stroškov ob istočasnem omejevanju rasti osebnih dohodkov, kar sili temeljne organizacije v iskanje ustrezne rešitve bodisi kot nadomestka bodisi kot dopolnila.

S terenskim dodatkom smo doslej, žal, največkrat kratkoročno reševali problem relativno slabše ovrednotenega fizičnega dela. Na ta način se je vse bolj ustvarjal vtis, da je terenski dodatek sestavina sistema nagrajevanja, kar je po svoji osnovni funkciji in namenu nikakor ne bi smel biti. **Terenski dodatek je treba razumeti kot povračilo stroškov, ki jih ima delavec v času bivanja in dela na terenu in sicer tedaj, kadar sta prenočišče in prehrana na terenu organizirana.** Te vrste izdatki nastane zaradi možnosti nemotenega opravljanja dejavnosti temeljne organizacije. Po določilih zakona o združenem delu (člen 105) se izdatki za storitve, ki so potrebne

pri opravljanju dejavnosti temeljne organizacije in ki so neposreden pogoj za delo in proizvodnjo vstavajo med materialne stroške. Temu ustrezno se z določili Zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka terenski dodatek uvršča med materialne stroške, v smislu prej označenega razumevanja terenskega dodatka. Ker pa v dohodkovnem sistemu osebni dohodki niso in ne morejo biti strošek, to še jasneje kaže, da **terenski dodatek ni v nobeni zvezi s sistemom nagrajevanja.** Tako da tudi po vsebinski strani ni moč najti direktne povezave med terenskim dodatkom in osebnim dohodkom.

Pojavljajo se tudi govornice o ukinitvi terenskega dodatka. Reči je treba, da so takšne govornice povsem neupravičene, saj zakon in pomožni sporazum dovolj jasno govore o pomenu in funkciji terenskega dodatka. Morda bi lahko takšno tezo povezovali s ponovno oživitvijo, tistega določila samoupravljanega sporazuma o skupnih osnovah in merilih v GIP Gradisu, po katerem delavec zaradi drugačnih pogojev dela za delo na terenu poveča osnova osebnega dohodka. Na tej osnovi sklepajo, da se bo terenski dodatek v celoti preoblikoval kot sestavina osebnega dohodka. Takšno sklepanje pa je povsem zmotno. Povedali smo že, da področje terenskega dodatka v nobenem primeru

ne moremo povezovati s sistemom nagrajevanja, t.j. z osebnimi dohodki. Zatorej ponovno lahko poudarim, da ni nikakršne bojazni, da bi se z dopolnjevanjem sistema nagrajevanja ukinil terenski dodatek.

Povedati je treba, da višina terenskega dodatka ni bila nikoli problematična. Le-ta je v gradbeništvu odločen z zneskom 60% ekonomske cene organizirane prehrane ter 100% ekonomske cene organiziranega prenočevanja na dan, vendar največ do zneska 3% povprečnega osebnega dohodka. V Gradisu je s pravilnikom določena zgornja meja

terenskega dodatka v znesku 133,00 din, pri čemer delavski sveti tozdog določajo za posamezno gradbišče njegovo konkretno višino, seveda v okviru prej navedene meje.

Najbolj pereče in doslej neraščičeno pa je vprašanje, **kaj ima delavec pravico do terenskega dodatka.** V osnutku Družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju odločenih del in nalog, področje terenskega dodatka zajemata 17. in 18. člen. Zapisano je, da

Nadaljevanje na 4. str.

Delavce na gradbiščih zelo zanima, kako bo s terenskim dodatkom

Gradis tretji v Jugoslaviji in prvi v Sloveniji

Spet je leto naokoli, ko se seznamo s podatki o največjih organizacijah združenega dela v Jugoslaviji. V našem prikazu bomo povzeli iz revije »Ekonomska politika« najprej največje gradbene organizacije, ko-

likor jih je med 140 največjimi proizvajalnimi OZD v Jugoslaviji.

Preglednica **NAJVEČJI V GRADBENIŠTVU JUGOSLAVIJE** v letu 1979 je v primerjavi z

letom 1978 večja. Število gradbenih OZD med 140 največjimi se je povečalo od 18 na 23, kar kaže na hitrejši porast obsega del v gradbeništvu letu 1979 — zaradi visoke investicijske potrošnje v naši družbi.

zaposlenih na drugi strani — **uvrščil Gradis v sam vrh po produktivnosti**. Če ne bi upoštevali montažnega podjetja IMP zaradi njegove drugačne dejavnosti, ima Gradis najvišjo produktivnost v gradbeništvu Jugoslavije, ki je kar za 41% (!!) višja od poprečja največjih OZD (glej preglednico — zadnji stolpec — P).

NAJVEČJI V GRADBENIŠTVU JUGOSLAVIJE

Rang				Ime, sedež in vrsta OZD	Celotni prihodek	Družbeni proizvod	Poslovna sredstva	Število delavcev	Družb. proizvod		Rang			
77.	78.	79.	SFRJ						na posl. sredstva	na delavca	D	P		
1	1	1	34	GIPOSS, Ljubljana	SOZD	11.202	3.360	6.946	14.552	0,48	231	20	5	
2	4	2	42	Hidroelektra, Zagreb	DO	8.667	2.461	9.314	11.735	0,26	210	23	8	
4	2	3	43	IMOS, Ljubljana	SOZD	8.558	3.013	5.081	12.695	0,59	237	11	3	
5	5	4	52	Gradis, Ljubljana	DO	7.275	2.031	3.927	7.433	0,52	273	17	2	
6	6	5	54	»25. maj«, Split	SOZD	7.072	2.351	4.362	11.289	0,54	208	14	9	
3	3	6	56	Industrogradnja, Zagreb	DO	6.763	1.807	3.662	9.056	0,49	200	18	11	
7	10	7	67	IMP, Ljubljana	SOZD	5.829	2.383	3.549	7.781	0,67	306	7	1	
9	9	8	72	Monting, Zagreb	SOZD	5.699	2.452	4.111	10.394	0,60	236	10	4	
5	8	9	73	Komgrap, Beograd	SOZD	5.665	1.657	3.085	9.313	0,54	178	15	16	
6	7	10	88	Adrijogradnja, Rijeka	SOZD	4.794	1.402	2.963	7.509	0,47	187	21	14	
12	11	98		»Ratko Mitrović«, Beograd	DO	4.515	1.484	2.141	7.175	0,69	207	6	10	
11	17	12	101	Pelagonija, Skopje	DO	4.409	1.387	1.885	11.119	0,74	125	4	23	
13	12	13	107	Rad, Beograd	DO	4.209	1.652	1.972	7.397	0,84	223	2	6	
14	14	108		Medimurje, Čakovec	DO	4.190	1.021	2.466	6.054	0,41	169	22	17	
6	11	15	113	Kozara, Banja Luka	SOZD	4.101	1.677	2.137	13.173	0,78	127	3	22	
10	16	116	115	Rijeka-gradnja, Rijeka	SOZD	3.990	1.331	2.346	7.081	0,57	188	12	13	
8	18	17	116	Tempo, Zagreb	DO	3.957	1.345	2.428	7.368	0,55	183	13	15	
15	19	123	123	Trudbenik, Beograd	DO	3.832	1.518	1.664	6.867	0,91	221	1	7	
20	20	124	124	Hidrotehnika, Beograd	SOZD	3.824	1.952	3.733	11.747	0,52	166	16	18	
14	21	126	126	Lovčeniinvest, Titograd	SOZD	3.732	1.433	2.065	10.897	0,69	132	5	21	
22	22	131	131	Novogradnja, Subotica	DO	3.619	1.550	2.476	7.871	0,63	197	8	12	
23	22	135	135	Yranica, Sarajevo	DO	3.556	927	1.481	5.930	0,63	156	9	19	
23	23	140	140	Beton, Skopje	DO	3.420	1.118	2.298	8.166	0,49	137	19	20	
Skupaj						122.878	41.312	76.092	212.602					
Poprečje					OZD	5.343	1.796	3.308	9.244	0,54	194			
Indeksi Gradisa						136	113	119	80	96	141			

Žal ne dosegamo poprečnega rezultata v donosnosti (rentabilnosti uporabljenih sredstev (stolpec D preglednici), v kateri celo zaostajamo za 4% pod poprečjem največjih OZD.

Podatki o deležu največjih OZD gradbeništvu Jugoslavije in o deležu Gradisa v največjih OZD so taki (glej tabelo 2)

Iz teh podatkov vidimo, da imajo največja podjetja enak delež (35% družbenega proizvoda in števila zaposlenih, kar pomeni, da imajo enako nivo produktivnosti kot je poprečno v gradbeništvu Jugoslavije. To preseneča, ker je bilo pričakovati, da imajo večja podjetja boljše organizacijo in tehnologijo (in še kaj), kar omogoča višjo produktivnost. Brez neskromnosti lahko ugotovimo, da Gradis prav v tem odstopa, kar se kaže tudi v deležih, kjer je naš delež pri družbenem proizvodu v 23 OZD večji (5%) kot pri zaposlenih (3,5%).

Poglejmo še največje proizvodne OZD v Jugoslaviji in Sloveniji ter mesto Gradisa med njimi, kar je razvidno iz preglednice **NAJVEČJI V JUGOSLAVIJI IN SLOVENIJI**.

Tabela 2

Primerjava v %	Celotni prihodek	Družbeni proizvod	Poslovna sredstva	Število zaposlenih
23 OZD v gradb. SFRJ	40	35	23	35
Gradis v 23 OZD	6	5	5	3,5

NAJVEČJI V JUGOSLAVIJI IN SLOVENIJI

Rang SFRJ			SRS	Ime, sedež in vrsta OZD	Celotni prihodek	Družbeni proizvod	Poslovna sredstva	Število delavcev	Družb. proizvod		Rang		
77.	78.	1979							na posl. sredstva	na delavca	D	P	
1	1	1		INA, Zagreb	SOZD	83.371	17.360	59.805	27.520	0,29	631		
2	3	2		Naftagas, Novi Sad	SOZD	65.995	7.606	34.292	15.200	0,22	500		
4	2	3		RMK, Zenica	SOZD	49.927	8.775	57.049	38.546	0,15	228		
5	4	4		RTB, Bor	SOZD	36.247	6.117	27.269	22.070	0,22	277		
8	5	5		Energoinvest, Sarajevo	SOZD	35.368	8.969	36.004	36.892	0,25	243		
6	6	6		Šipad, Sarajevo	SOZD	34.287	10.695	29.771	71.027	0,36	151		
12	8	7		Makmetal, Skopje	SOZD	29.714	5.228	27.047	21.010	0,19	249		
3	7	8		Crvena zast. Kragujevac	SOZD	28.278	8.265	23.219	44.551	0,36	186		
14	10	9	1	Iskra, Ljubljana	SOZD	24.039	7.147	18.984	27.720	0,38	258	7	12
27	14	12	2	Gorenje, Velenje	SOZD	22.113	3.879	11.856	16.482	0,33	235	12	16
11	9	13	3	Sloven. železarne, Ljub.	SOZD	21.240	5.978	16.075	18.265	0,37	327	9	4
9	12	14	4	TAM, Maribor	SOZD	21.191	3.305	9.717	13.121	0,34	252	10	14
23	21	19	6	Slovenijales, Ljubljana	SOZD	20.204	4.226	13.911	16.168	0,30	261	14	9
35	27	29	7	Zdr. el. gospo. Sl., Marib.	SOZD	11.993	6.733	38.285	15.411	0,18	437	18	1
38	36	37	8	GIPOSS, Ljubljana	SOZD	11.202	3.360	6.946	14.552	0,48	231	4	17
47	38	37	9	Slovenija-papir, Ljub.	SOZD	11.040	3.102	11.560	9.623	0,27	322	17	5
80	41	41	10	Zdr. podj. strojegr., Ljub.	SOZD	10.680	3.779	7.999	13.313	0,47	284	5	7
—	44	43	11	KIT, Ljubljana	SOZD	9.032	1.322	4.129	5.123	0,32	258	13	11
65	55	52	12	IMOS, Ljubljana	SOZD	8.558	3.013	5.081	12.695	0,59	237	2	15
100	82	67	13	Gradis, Ljubljana	DO	7.275	2.031	3.927	7.433	0,52	273	3	8
66	64	71	14	IMP, Ljubljana	SOZD	5.829	2.383	3.549	7.781	0,67	306	7	1
—	—	75	15	REK, Velenje	SOZD	5.718	2.737	9.184	6.605	0,30	414	15	2
—	76	76	16	Sava, Kranj	SOZD	5.448	1.691	4.375	6.475	0,39	261	6	10
70	80	80	17	Unial, Maribor	SOZD	5.393	1.486	3.950	4.225	0,38	352	8	3
—	—	80	18	IMV, Novo mesto	DO	5.224	1.154	4.128	6.064	0,28	190	16	18

Kljub temu pa je Gradis ne le obdržal svoje mesto (rang), ampak ga je celo izboljšal in sicer med največjimi gradbenimi OZD od 5. na 4. mesto, med 140 največjimi OZD iz proizvodne dejavnosti v Jugoslaviji pa od 55. na 52. mesto.

Spričo zelo heterogenih sestavov nekaterih SOZD je zanimiv tudi vrstni red delovnih organizacij (DO). Še leta 1978 je bil Gradis v jugoslovanskem gradbeništvu spet drugo mesto za zagrebško Hidroelektro in pred Industrogradnjo. Presenetljivo je, da je največja beograjska OZD Komgrap šele na devetem mestu. Primerjava Gradisa s poprečjem vseh 23 največjih OZD jugoslovanskega gradbeništvu pove, da imamo za 36% višji celotni prihodek in za 13% višji družbeni proizvod (dohodek + amortizacija). Naša poprečno uporabljen osnovna in obratna, to je poslovna sredstva so bila za 19% višja od poprečja teh OZD. Najbolj pa je presenetljivo, da ima Gradis po številu zaposlenih kar za 20% manj gradbenih OZD! Samo v 7 OZD od 23 imajo manj delavcev kot v Gradisu.

Prav to dejstvo — namreč 4. mesto po celotnem prihodu in 7. mesto po družbenem proizvodu na eni strani ter 16. mesto po številu

Nadaljevanje z 2. in 3. strani

Kdo je upravičen...

pripada delavcu pravica do terenskega dodatka, če je delavec delal zunaj kraja sedeža tozda in zunaj delavčevega stalnega ali začasnega bivališča. Po logiki določila, ko morata biti hkrati izpolnjena oba pogoja, bi delavcu redko pripadala pravica do terenskega dodatka, saj še vedno ni jasno, ali naj se upošteva kraj stalnega ali začasnega bivališča.

Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke v gradbeništvu kot kriterij določa kraj stalnega bivališča. To bi pomenilo, da delavcem, ki imajo stalno bivališče na področju sedeža tozda, terenski dodatek ne pripada.

Glede točne opredelitve kdaj delavcu pripada pravica do terenskega dodatka, je tudi Gradisov pravilnik o terenskem dodatku dokaj nedorečen. Po njem delavcu pripada terenski dodatek tedaj, če dela na terenu. S terenom pa se razume delo, ki se opravlja na gradbišču. Pri tem pa je pojem gradbišča dokaj širok: Ali je to vsako gradbišče ali tudi tisto čez cesto sedeža tozda, ali tudi tisto čez cesto stalnega bivališča itd. V ta namen bi bilo zato morda koristno dopolniti 3. člen Pravilnika o terenskem dodatku tako, da bi pojem teren konkretnije definirali kot: **teren predstavlja delo na tistih gradbiščih, ki so več kot določeno število kilometrov zunaj gradbenega območja kraja sedeža tozda.** K taki opredelitvi gradbišča se pojavljajo tudi predlogi, po katerih naj se prej navedena definicija dopolni še z hkratnim drugim pogojem, ki se glasi, **da mora biti gradbišče tudi izven kraja stalnega bivališča.** Na ta način bi dosegli, da bi se pogoji dela gradbenega delavca izenačili s tistimi, ki veljajo v industrijskih obratih. Poleg tega pa bi v večji in pravičnejši meri zagotovili korišćenje pravice do terenskega dodatka vseh delavcev ne glede na to, ali gre za domačina ali ne.

Sicer pa v Gradisu ne moremo govoriti o kakšnem pretiranem zlorabljanju terenskega dodatka. Le-ta se je izplačeval le delavcem iz gradbenih temeljnih organizacij. Le detaljnija analiza po tozdh bi pokazala tudi primere, ko se terenski dodatek izplačuje neutemeljeno.

Reči pa je treba, da je problematika terenskega dodatka v slovenskem pa tudi v jugoslovanskem prostoru zelo neenotno urejena. Vsaka republika po svoje urejuje in rešuje to problematiko.

Za reševanje in izboljšanje stanja na področju terenskega dodatka bi bilo potrebno:

1. Ugotoviti in urediti, na enoten način, kdo je in kdo ni upravičen do terenskega dodatka.

2. Dosledneje je treba izpolnje-

vati Pravilnik o terenskem dodatku, katerega bi veljalo dopolniti morda tako, kot smo malo prej že nakazali.

3. Koristno bi bilo konkretno opredeliti višino terenskega dodatka za posamezne pogoje terenskega dela.

4. Pri vsem tem pa naj se terenski dodatek še naprej obravnava le kot nadomestilo povečanih življenjskih

stroškov, ki jih ima delavec na terenu. Njegova višina pa naj se ureja v skladu z gibanjem življenjskih stroškov. Za stimuliranje delavcev za delo na terenu naj se vse bolj upošteva tisti člen Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih, ki govori o stimulativnem dodatku na osnovo osebnega dohodka.

Zaključimo torej lahko, da problem terenskega dodatka v sedanjem trenutku niti ni tako pereč, kot se na prvi pogled kaže. Pomembnost terenskemu dodatku se pripisuje predvsem zaradi zmotnega mnenja, da se tudi terenski dodatek predstavlja kot sestavina nagrajeva-

nja. Pri tem v oči bodejo morda posamezni primeri neupravičenega izplačevanja terenskega dodatka po tozdh iz različnih razlogov, kot »popravni« element k osebnemu dohodku fizičnih delavcev, kot element zadrževanja predvsem domačinov v tozdu.

Vendar so takšni primeri tako redki, da jih lahko preštejemo na prste ene roke. Odpravili pa jih bodo najhitreje v samih tozdh, saj sami najbolje vedo kdaj in komu so izpolnjeni pogoji za izpolnitev pravice do terenskega dodatka.

JANKO ŠTOK
CVETO PAVLIN

Gradis tretji...

Med največjimi slovenskimi OZD je opazen premik pri Gorenju (od 5. na 2. mesto) in pri slovenskih železarnah (od 1. na 3. mesto). Gradis je ostal na 13. mestu v Sloveniji, četravno se v Jugoslaviji njegov rang dviguje od 65. na 55. in lani na 52. mesto.

Iz podatkov te preglednice razberemo visok rang Gradisa po donosnosti, vendar so ti podatki manj primerljivi zaradi različne opremljenosti s sredstvi (glej na primer Združeno elektrogospodarstvo Slovenije, ki ima visoko vrednost osnovnih sredstev — elektrarn).

Primerljivejši je kazalnik o produktivnosti (družbeni proizvod na zaposlenega), po katerem je Gradis na 8. mestu med 18 največjimi OZD v Sloveniji; lani pa je bil na 11. mestu, kar kaže na hitrejšo rast produktivnosti v Gradisu.

Na koncu lahko ugotovimo, da je delovna organizacija Gradis v letu 1979 dosegla nadpovprečne rezultate, saj je v družbi največjih OZD zadržala ali celo izboljšala svoj položaj.

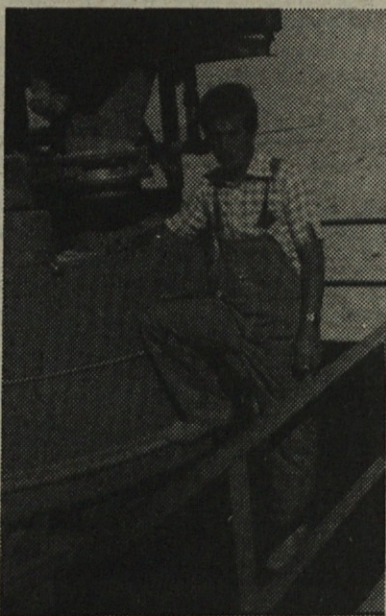
Zanimiva je še ugotovitev, da je Gradis med 140 največjimi OZD s področja industrije rudarstva, kme-

tijstva, gozdarstva in gradbeništva v Jugoslaviji 3. (tretja) največja DO (delovna organizacija) — za zagrebško Hidroelektro in beograjsko IMT (Industrijo mašina i traktora). Končno je Gradis največja delovna organizacija v Sloveniji pred IMV (Industrijo motornih vozil) iz Novoga mesta. Seveda je precej SOZD večjih od Gradisa, vendarle je res, da so nekatere SOZD takšen skupek delovnih organizacij, da so le stežka primerljive z Gradisom kot delovno organizacijo.

STANE UHAN

Četrta betonarna v Iraku

»Ze štiri Gradisove betonarne stojijo na gradbiščih v Iraku. Prva je bila postavljena v Amari, drugi dve na gradbišču Slovenija ceste Tehnike v Rudbi, zadnja pa oktobra meseca na našem gradbišču Col 3. Vse štiri betonarne je montiral Bogomir Potočnik.

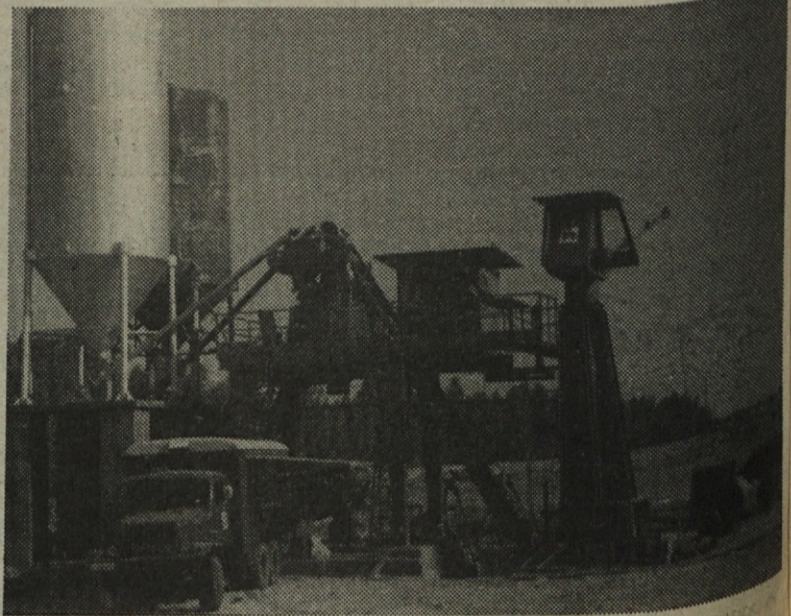
Bogomir Potočnik je montiral betonarno tudi na gradbišču COL 3

»Z montažo betonarne na gradbišču Col 3, ki je oddaljeno 80 kilometrov od Bagdada so pričeli 20. septembra,« pravi tovariš Potočnik, »to je dan pred Iransko — Iraškim spopadom. Montaža je trajala do 4. oktobra. Nastanjeni smo bili v Bagdadu. Vsak dan smo se vozili iz Bagdada na gradbišče. Tudi mi smo ču-

tili vojne razmere, saj so vsakdan tutili alarmi za zračne napade in bombardiranja, ker so se iranski lovci pogosto prebili do Bagdada.

»Vse betonarne, ki smo jih postavili v Iraku so tipa SB 500 in dobro delujejo,« je dejal tovariš Potočnik.

C. PAVLIN

Oktobra postavljena betonarna na gradbišču COL 3

Investicijska dejavnost pojenjuje

Ob koncu meseca oktobra so bili delavci v vsakem tozdu na zborih seznanjeni z rezultati poslovanja svojega tozda v minulih devetih mesecih letošnjega leta. Odločali so o začasnih delitvi doseženega dohodka. Pri tej delitvi na obveznosti iz dohodka, ki so določene z zakonom in raznimi predpisi in na delitev čistega dohodka na osebne dohodke, skupno porabo in akumulacijo, so morali upoštevati določila dogovora, ki omejuje rast osebnih dohodkov sklada skupne porabe ter hkrati določa minimalno akumulacijo, ki si jo mora zagotoviti vsaka TOZD za nemoteno poslovanje. Kakšno je delitev poslovanje v tozdu, ve vsak delavec, kakšno pa je bilo poslovanje v Gradisu, je prikazano v nadaljevanju tega sestavka.

SLOVENSKA GRADBENA OPERATIVA IN MI

Kakšni so rezultati poslovanja slovenskega gradbeništva, še ne vemo. Ti podatki bodo objavljeni šele v drugi polovici meseca decembra, ko bodo v službi družbenega knjigovodstva obdelali vse periodične obračune in jih objavili. Razpolagamo le z oceno vrednosti opravljenih del in izvršenih učinkov ur. To oceno je objavil Zavod za statistiko SRS. Kratka informacija, kakšno je stanje v slovenski gradbeni operativi je:

V devetih mesecih v letu 1979 so naše gradbene enote opravile do-

brih 14 % gradbenih del v Sloveniji. V skupnem številu zaposlenih je bil delež naših gradbenih enot 13 % in naša produktivnost (vrednost opravljenih del na efektivno uro) za 4,5 % večja od povprečne produktivnosti slovenskega gradbeništva.

Letos ostaja delež opravljenih del enak, delež zaposlenih se je malenkostno povečal, tako da je naša produktivnost le za 1 % večja kot je povprečje slovenske gradbene operativne.

PORAST OBSEGA DEL JE SKROMEN

Lani smo ob tričetrtletju izpolnili 80 % planirane vrednosti proizvodnje, letos pa 78 %. To je dosežek, ob katerem bo potrebno v zadnjih treh mesecih v povprečju obračunati za 573 mio din vrednosti proizvodnje na mesec, da bomo dosegli planirano vrednost proizvodnje. Glede na to, da znaša povprečni obračun vrednosti proizvodnje 669 mio din na mesec, bomo planirano vrednost dosegli razen, če bi nastopila zelo zgodnja zima.

V primerjavi z lanskim obdobjem se je obseg del, merjen z vrednostjo proizvodnje, povečal za 21 %. Z upoštevanjem porasta cen za 29 %, pa se je obseg del realno zmanjšal za 6 %.

Obseg del lahko prikažemo še z drugimi sestavinami. Poglejmo jih (v mio din).

	I-IX 79	GN 80	I-IX 80	I-IX 80	I-IX 80
			I-IX 80	I-IX 79	GN
Vrednost lastne proizvodnje	3.427	5.552	4.223	123	76
Celotni prihodek	4.844	7.922	5.707	118	72
Materialni stroški	3.420	5.474	3.931	115	72
Amortizacija	80	150	110	138	74
Dohodek	1.344	2.298	1.666	124	73

Vrednost lastne proizvodnje brez obrtniških del in del kooperantov znaša 4.223 mio din, to je za 23 % več kot lani ob tem času. Celotni prihodek se je povečal za 18 % in dosega z 72 % planirano vrednost za letošnje leto. Materialni stroški kažejo nekaj manjši indeks porasta, posledica tega je večje povečanje dohodka.

Lani nas je bilo v povprečju zaposlenih 7.425 delavcev (brez vajencev in delavcev v tujini), letos pa nas je 7.484, kar je več za 1 %. Skupaj smo opravili 10,7 mio učinkov ur. Torej je znašala naša produktivnost merjena z vrednostjo lastne proizvodnje na efektivno uro 396 din. V primerjavi z lanskim obdobjem je

nominalno večja za 25 %, realno pa se je zmanjšala za 3 %. Planirano produktivnost (v nominalni vrednosti) smo sicer presegli 7 %, predvsem zaradi večjega porasta cen, kot smo načrtovali.

RAST DOHODKA JE ZADOVOLJIVA

Kot smo že omenili je porast dohodka, zaradi izboljšane ekonomičnosti večji od porasta celotnega prihodka. Dosegli smo 666 mio din dohodka. V primerjavi z lanskim obdobjem se je povečal za 24 % in dosega planirano vrednost z 73 %. Naslednja preglednica nam prikaže delitev dohodka v mio din.

Sestavina	I-IX 79		% GN 80		% I-IX 80		I-IX 80		I-IX 80	
Dohodek	1.334	100	2.298	100	1.666	100	124	73		
Obveznosti	375	28	613	27	501	30	134	82		
Čisti dohodek	969	72	1.685	73	1.165	70	120	69		
Osební dohodek	618	46	1.063	46	704	42	114	66		
Ostaneč čist. doh.	351	26	622	27	461	28	131	74		

Iz dohodka moramo pokrivati, izplačevanje osebnih dohodkov, ustvarjamo sredstva za sklad skupne porabe, ostalo pa namenimo še za poslovni in rezervni sklad. Primerjava obveznosti pokaže, da so se le-te precej povečale. Iz periodičnih obračunov je razvidno, da so se zelo povečale tiste obveznosti, ki smo jih včasih imenovali pogodbene obveznosti (to so članarine zavarovalne premije, obresti za kredite). Pospešena amortizacija, ki je sestavni del obveznosti iz dohodka je 54 mio din. Povečala se je le za 1 %.

Po odbitku obveznosti nam ostane čisti dohodek v višini 1.165 mio din. Povečal se je za 20 %. Za osebne dohodke smo namenili 704 mio din (to so realizirani OD). V povprečju so se ti osebni dohodki povečali le za 14 %, oziroma do sedaj smo realizirali le 66 % planirane vrednosti. Porast osebnih dohodkov zaostaja za rastjo dohodka, kar je v skladu s sprejetim dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980. Po določenih dogovorih, bi ob tričetrtletju lahko v Gradisu namenili za osebne dohodke 728 mio din, seveda v nekaterih TOZD več, v drugih manj. Določila dogovora so prekoračili v dveh TOZD. Pri razporejanju dohodka za osebne dohodke pa je potrebno upoštevati še tri mesece dela, ki so pred nami, kajti od obračuna in uspeha v zadnjem četrtletju bo odvisna višina čistega dohodka, ki ga bomo namenili za osebne dohodke za leto 1981.

Več o osebnih dohodkih, o presežkih in še o marsičem, kar zadeva osebne dohodke, je objavljeno v posebni analizi osebnih dohodkov, ki jo dobijo vsi organizatorji dela.

Ostane nam ostanek čistega dohodka 461 mio din. Najprej je treba

iz njega izločiti del za stanovanjsko izgradnjo, to je 6 % do 9 % od bruto osebnih dohodkov. V ta namen smo izločili 54 mio din. V sklad skupne porabe (za prehrano, regres in ostale namene) smo začasno razporedili 90 mio din, to je le za 3 % več kot lani.

V poslovni sklad smo namenili 272 mio din, kar je 59 % odstanka čistega dohodka. Del čistega dohodka, ki smo ga namenili za poslovni sklad je precej večji kot je bil lani. Vemo pa, da moram iz poslovnega sklada plačati družbi še mnoge obveznosti (nerazviti, za ceste, železnice, luke, energetika), hkrati pa moramo skrbeti še za obnavljanje in razširitev naših lastnih zmogljivosti.

Del, ki ga moramo dati v rezervni sklad je določen z zakonom, t.j. 2,5 % od doseženega dohodka. V rezervni sklad smo dali 40 mio din.

Za potrebe krajevnih skupnosti in drugih obveznosti smo namenili 5 mio din. V uvodu smo omenili, da je minimalna višina akumulacije določena. Res je. Za minimalno akumulacijo moramo nameniti vsaj 3 % od povprečno uporabljenih poslovnih sredstev (to so vsa sredstva v denarni in materialni obliki, ki omogočajo nemoten potek poslovanja). Po tem določili bi morali nameniti 151 mio din za minimalno akumulacijo, namenili pa smo 368 mio din. Minimalna akumulacija je seštevek poslovnega in rezervnega sklada ter pospešene amortizacije.

NAŠA USPEŠNOST — DOBRI KAZALNIKI

Obseg del in doseženi dohodek vsekakor že precej povesta o naši uspešnosti. Najboljšo sliko o rezultatu poslovanja pa nam dajo kazalniki:

Kazalnik	I-IX 79		GN 80		I-IX 80		I-IX 80	
1. VLP/ef. uro	317	369	369	125	107			
2. Celotni prihodek v porabl. sred.	1,38	1,41	1,41	102	100			
3. Dohodek/pog. uro	55,17	66,42	69,32	126	104			
4. OD/ph	25,37	30,73	29,28	115	95			
5. Akumulac. v popr. vlož. sredstvih	0,10	0,12	0,09	94	77			

Nadaljevanje na 8. str.

7. seja predsedstva Konference OZZS

O številnih aktualnih problemih je razpravljalo predsedstvo na svoji redni 7. seji. Seznanjeni so bili s potekom postopka glede terenskega dodatka, s položajem naših delavcev na delu v tujini, pripombo Projektnih birojev Maribor in Ljubljana ter z delom Komisije za šport in rekreacijo.

Zadnje čase se v Gradisu ponovno vse bolj osvetljuje vprašanje terenskega dodatka, in sicer kdo je upravičen do le-tega. Jasno je, da je terenski dodatek nadomestilo za povečane stroške na terenu. Teren pa pomeni delo zunaj kraja sedeža tozda in zunaj delavčevega stalnega ali začasnega bivališča in ga ne smemo izenačevati s pogoji dela na terenu. Več o terenskem dodatku preberite v članku Kaj bo s terenskim dodatkom in kdo ga dobi.

Na predsedstvu je bilo podano tudi poročilo o sedanjem položaju naših delavcev v tujini. Poudarek je

bil na situaciji v Iraku, kjer se vojne razmere še nadaljujejo in so popolnoma ogrozile delo v Amari, na ostalih gradbiščih pa delo poteka normalno. Tudi kar se tiče nastopa v Zvezni republiki Nemčiji, so bila podana dodatna pojasnila. Več o tem lahko preberete v članku Kako delamo v tujini.

Predsedstvu je bila posredovana tudi pripomba obeh Birojev za projektiranje, ki se nanaša na spremembe in dopolnitve »Dogovora o družbenem usmerjanju dohodka (gre na člen 11 a)«. Te spremembe omejujejo sredstva za osebne dohodke v projektantskih organizacijah, saj dovoljujejo le 18 % povečanje. S to zaostritvijo so prizadete predvsem tiste projektantske organizacije, ki so združene z gradbenimi tozdi v delovno organizacijo in imajo usklajeno politiko osebnih dohodkov s »Samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in meri-

lih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka...«. Prizadete bodo tudi tiste projektantske organizacije, ki so pretekla leta spoštovale resolucijo. Z ozirom na relativno majhno število delavcev v projektivnih organizacijah, vsak novi delavec pomeni relativno rast stopnje zaposlenosti. Ker v bodoče višina doseženega dohodka ne bi bila odločilna za dovoljeno maso OD, pomeni vsako povečanje številke delavcev (čeprav so ustvarili dobre rezultate) znižanje poprečnih dovoljenih OD na delavca.

Predsedstvo je podprlo omenjene pripombe, saj je v tem primeru prišlo do grobega kršenja temeljnega ustavnega načela delitve po delu. V Gradisu, ki je dosedaj vedno ravnal po družbenih usmeritvah, smo nad takimi stališči ogorčeni, še zlasti, ker so ostale gradbene OZZD v Sloveniji že v lanskem letu imele okoli 10 % višje osebne dohodke.

O delu Komisije za šport in rekreacijo je bilo podano tudi poročilo. Športno rekreativna dejavnost naši delovni organizaciji je v glavnem bazirana znotraj tozdov, na nivoju delovne organizacije pa gre predvsem za nastope naših športnikov na republiških tekmovanjih. V letošnjem letu je bila zagotovljena precejšnja množičnost in kvaliteta, saj so naše ekipe na zimskih športnih igrah gradbenih delavcev Slovenije zasedle II. in III. mesto na letnih igrah. Manj uspešne so bile naše ekipe na proizvodnih tekmovanjih in prav tem nastopom bomo v bodoče morali posvečati več skrbi.

Na preventivnih rekreativnih odmorih je bilo v Poreču 80 naših delavcev.

Predvideni so že termini za smučarske tečaje. Več o tem preberite v športni rubriki.

C. PAVLIN

III. srečanje novinarjev združenega dela v Krškem

V petek, 7. in 8. novembra je bilo v Krškem tretje delovno srečanje novinarjev v združenem delu pod delovnim naslovom: Obveščanje v združenem delu. Med več kot 200 udeleženci so bili uredniki glasil v združenem delu, organizatorji obveščanja, novinarji in predsedniki komisij za informiranje pri občinskih svetih zveze sindikatov. Srečanje je organiziral republiški svet Zveze sindikatov Slovenije.

Dva delovna dneva sta obsegala pomembne in aktualne teme, ki so se predvsem nanašale na samoupravno preobrazbo informiranja v združenem delu. Udeleženci so obiskali tudi slovenski družbenopolitični delavci, ki so spregovorili o najaktualnejših notranjih in zunanji političnih dogodkih.

V uvodnem delu srečanja je spregovoril predsednik odbora za obveščanje in politično propagando pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije **Boštjan Pirc**, ki je med drugim poudaril da informiranje le dobiva pravo mesto v naši samoupravni socialistični družbi in da se vedno bolj približuje delavcem, s čemer jim daje možnosti, da se enakovredno vključujejo v tokove nadaljnje graditve samoupravljanja. Najlepši dokaz za to je akcija »tisoč delavcev — sodelavcev«, v kateri sodeluje že več kot 1600 delavcev,

ki svoje prispevke objavljajo v tovarniških glasilih in drugih sredstvih javnega obveščanja.

Za njim je na dopoldanskem plenarnem zasedanju govoril predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije **France Popit**. Med drugim je spregovoril tudi o nalogah, katere čakajo organizatorje obveščanja v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela. Posebno je poudaril, da morajo glasila delavce tudi mobilizirati in ne samo obveščati, morajo tudi postavljati jasna vprašanja o problemih, ki se pojavljajo med delavci. France Popit je nakazal več usmeritev kako pisati v glasilih, spregovoril pa je tudi o naših prizadevanjih za gospodarsko stabilizacijo. Še posebno je poudaril, da so delavci marsikaj pripravljani narediti za stabilizacijo, v te napore pa se morajo z enakimi prizadevanji in akcijo bolj vključiti tudi zaposleni v neproizvodnih organizacijah.

Udeleženci so si zatem ogledali tovarno papirja in celuloze Djuro Salaj v Krškem, popoldan pa so delo nadaljevali v treh komisijah.

V vseh treh komisijah je bila izredno pestra in obširna razprava. Posamezni razpravljalci so opozorili tudi na številne težave, ki danes še marsikje zavirajo nemoten pretok informacij, glasila pa vsebinsko ostajajo zaprta, informacije pa objavljajo šele naknadno, ko so informacije pravzaprav že sklepi določenih organov.

Še posebno kritična in pestra je bila razprava v komisiji za samoupravno preobrazbo obveščanja, v kateri je bilo največkrat poudarjeno, da je za informiranje v združenem delu oziroma v temeljnih in drugih delovnih organizacijah odgovoren sindikat. Vso pomoč mora glasilo dobiti tudi od osnovnih organizacij zveze komunistov in ZSMS, posebno takrat, ko je govora o kritičnih vprašanjih.

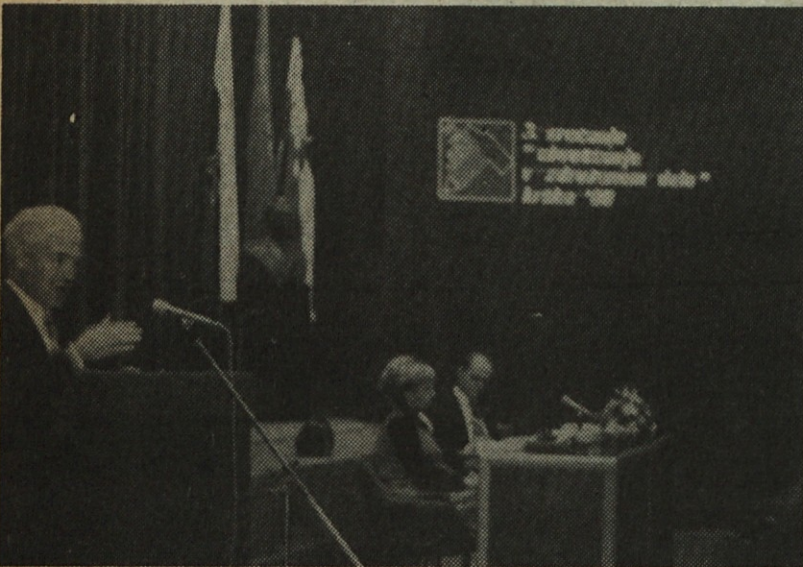
Drugi dan srečanja so se udeleženci srečanja spet zbrali na plenarnem zasedanju. Prebrali so poročila vseh treh komisij, sprejeli pa so tudi več akcijskih dogovorov za prihodnje.

Udeležencem srečanja je za tem o aktualnih mednarodnih vprašanjih spregovoril predsednik komisije predsedstva CK ZKS za mednarodne stike **Jože Smole**, za njim pa še predsednik republiškega sveta ZSS Vinko Hafner, ki je predstavil aktualne naloge slovenskih sindikatov v prihodnje.

To je predvsem uresničevanje politike gospodarske stabilizacije, uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela, smotrna izraba delovnega časa, organizacijska in kadrovska krepitev sindikatov in še bi lahko naštevali. Vinko Hafner je tudi poudaril vlogo glasil združenega dela, zavzel se je za njihovo večjo samostojnost in kvaliteto.

Ob zaključku srečanja Obveščanje v združenem delu pa so si udeleženci ogledali še jedrsko elektrarno, ki jo gradimo v Krškem. Več o tem srečanju boste lahko prebrali v naslednji številki Gradisovega vestnika.

CVETO PAVLIN

Vinko Hafner je v Krškem spregovoril o aktualnih nalogah slovenskih sindikatov v prihodnjem obdobju

Kako delamo v tujini

Tudi v Gradisu se zavedamo potrebe in zahteve po vse močnejšem nastopu na tujih tržičih. V to nas sili gospodarski položaj v domovini in pa vse večje omejevanje investicij. Tako smo načrtovali, da bo leta 1985, ali celo še prej vsak peti Gradisov delavec delal v tujini.

NEMČIJA

V Zvezni Republiki Nemčiji delamo že štirinajsto leto in smo bili v poprečju v vseh teh letih udeleženi z 180 delavci. V kriznih letih 1965 do 1967 je stalež padel samo na 22 zaposlenih. Po letu 1967 smo uspeli obnoviti dovoljenje za delo in bivanje v tujini za 180 do 250 ljudi. Sedaj je v Nemčiji zaposleno 280 naših delavcev iz štirinajstih tozdov. Največ delavcev v Nemčiji imajo tozdi GE Maribor, GE Ljubljana, GE Ljubljana-okolica in GE Celje, najmanj pa GE Ravne na Koroškem in Gradnje Ptuj.

Tudi naš tehnični kader, od risarjev do inženirjev in arhitektov je sodeloval pri delu v Nemčiji. Sodelo-

vali so z birojem firme Holzmann. Številčno so bili zastopani s 5 do 12 ljudi. Sedaj dela v Nemčiji grupa štirih projektantov, pripravljamo pa odhod še petih projektantov.

Glede na stabilizacijo v svetu, kajti tudi v ZRN predvidevajo restrikcije na področju investiranja, je trenutno stanje tako, da letos lahko zaposlimo še 20 do 30 delavcev in v začetku leta 1981. še dodatnih 15 do 20 predvsem visokokvalificiranih delavcev. Kako bo z zaposlovanjem v kasnejšem obdobju, sedaj še ni znano.

IRAK

Leta 1978 se je Gradis prvič pojavil tudi na Iraškem tržišču. Bila je podpisana pogodba za graditev mostu na reki Tigris v neposredni bližini mesta Amara. Že julija istega leta je šlo v Amaro 18 delavcev, novembra pa še 35. Leta 1979 je bilo v Amari poprečno zaposleno 54 naših delavcev in 110 domačinov. Pred iransko-iraškim spopadom je bilo v Amari 116 naših delavcev iz štirinajstih tozdov.

Razvoj oboroženega spopada se je razvil do take faze, da je bilo nemogoče nadaljevati delo v Amari, ki je v neposredni vojaškooperativni coni. Gradbišče je bilo večkrat izpostavljeno napadom iranskega letalstva, in zato je bilo nujno evakuirati naše delavce. Prva večja skupina delavcev se je vrnila 8. oktobra, preostalih 18 delavcev pa 20. oktobra.

V pogodbenih določilih pa je izrecno določeno, da mora izvajalec v primeru izbruha vojne nadaljevati z delom in jasno naročnik del upravičen kadarkoli po izbiru vojne odločiti o tem ali se dela ustavijo ali prekinejo. Zaradi navedene situacije je nujno potrebno takoj organizirati pri nadaljnjem izvajanju investicijskih del skupino 15 do 20 ljudi, ki bi odpotovala v Amaro.

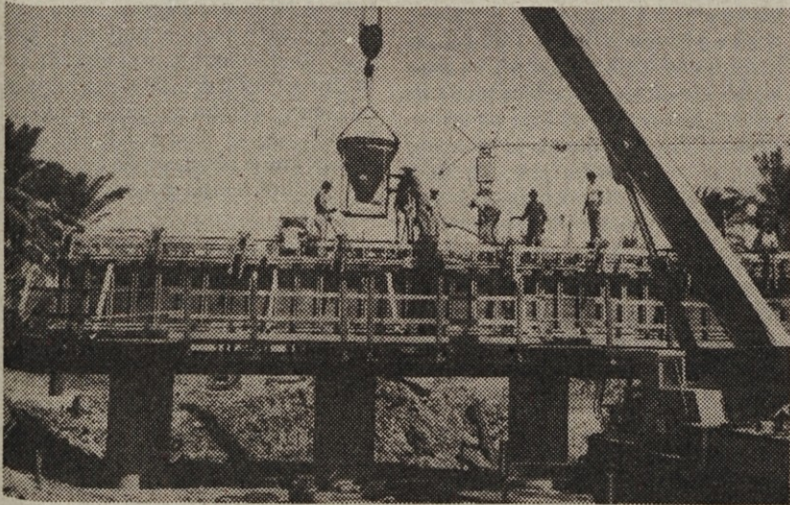
Mehanizacija, ki je ostala na gradbišču Amare ni bila poškodov-

vana in je primerno konzervirana.

Z deli na gradbišču Kol — 3 v bližini Bagdada, smo pričeli konec avgusta in na začetku septembra letos, ko je odpotovala iz tozda GE Maribor skupina 22 delavcev, ki je opravljala v glavnem pripravljala dela. Oktobra je bilo na tem gradbišču že 42 delavcev iz štirih tozdov. Glede na plan in dinamiko odhodov je bilo predvideno, da bo do konca leta na Kol — 3 delalo 125 naših delavcev. Glede na novonastalo situacijo se je to število zmanjšalo, tako da bo letos odpotovala na Kol — 3 samo še 35 do 40 delavcev, ki naj bistimi, ki so že tam delali več ali manj normalno.

Priloge za novo večje gradbišče v Iraku Kol 202 — D potekajo tako, kot je bilo predvideno ter je pričetek izvajanja del planiran v naslednjem letu.

C. PAVLIN

Konkurenčni bomo le s kvaliteto in roki

Po večletnem zatišju smo se spet pojavili v zgornjem kotu Mežiške doline. Za mežiške rudarje, gradimo sodoben samski dom.

Dom bo imel 41 sob, stanovanje za hišnika ter vse potrebne pomožne prostore.

Vsaka soba bo imela svoje sanitarije, kopalnico in manjši hodnik. V vsaki etaži bo tudi čajna kuhinja.

Konstrukcija ima protipotresni betonski skelet, ki bo toplotno-izolacijsko ustrezal predpisom — streha bo piramidna, klasična, kar se bo ujemalo z okoljem in je primerna za to klimatsko področje. Gradbena dela napredujejo po predvidenem planu, tako da bo objekt v kratkem pod streho. Objekt hočemo zgraditi hitro in kvalitetno, tako bomo ustre-

gli investitorju in hkrati potrdili svoj renome.

Malo višje proti Črni, tj. v Žerjavu, smo začeli z adaptacijo pomožnih prostorov za predelavo svinca in srebra. Žerjavsko postrojenje smo v glavnem zgradili mi in to v zelo težkih pogojih, v plinu in prahu pred petnajstimi leti. Sedaj je tu v tejdolini smrti, kot so jo imenovali, prav prijetno. Čistilne naprave v separaciji in topilnici rudnika dobro delujejo, tako da sta zrak in reka Meža že lepo očiščena.

Delovni pogoji so sedaj mnogo boljši in smo hvaležni investitorju, da nam je spet zaupal delo.

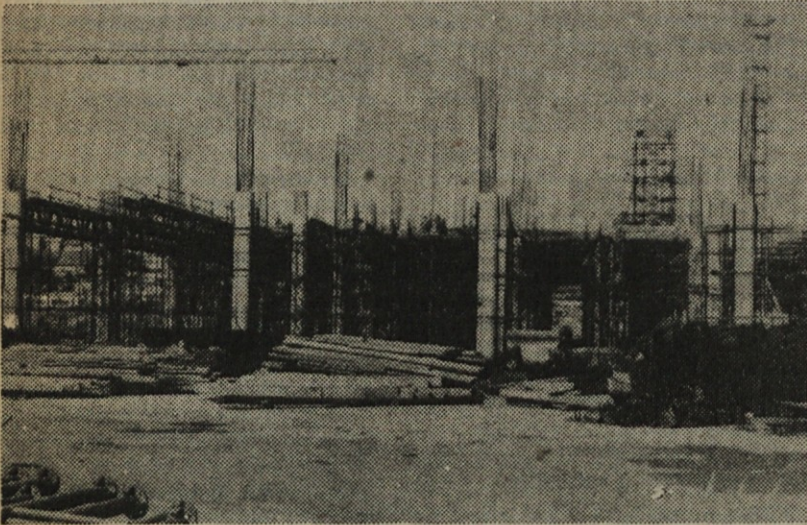
Mi se bomo potrudili, da bomo svoje delo dobro opravili.

RUDOLF LUDVIK

Upravljalci betonarne, ki nikoli ne klonejo. Pripravljani so za delo ob vsakem času, so zares strokovnjaki na svojem področju, zato z betoni ni nikoli problemov

Gradimo novo tovarno IMV v Novem mestu

Pogled na del gradnje tovarne počitniških prikolic, ki bo dolga nad 500 m

Že več kot sedem let je Gradis močno angažiran tudi v Dolenjski metropoli, v Novem mestu. Tozd GE Ljubljana-okolica je takrat ustanovila sektor Novo mesto za gradnjo objektov nove tovarne Industrije motornih vozil. Zaradi izrednega števila novih objektov pa je v Novo mesto pred letom dni prišel tudi naš celjski tozd. Tudi Nizke gradnje so že gradile v Novem mestu, saj je aprila letos predan namenu železniški nadvoz za tovarno IMV, ki sodi med najdaljše v Sloveniji.

V avgustovski številki Gradisovega vestnika je naš novi sodelavec Zlatko Otomanček predstavil tisti del tovarne IMV, ki ga gradi tozd GE Celje. Spomnimo se, to je nova presernica dimenzij 100 x 200 metrov, carinsko skladišče dimenzij 100 x 75 metrov, medprostor dimenzij 75 x 45 metrov in še dodatni energetski objekt.

V tej številki pa bomo podrobneje predstavili gradbišče tozda GE Ljubljana — okolica. Pogovarjali smo se z vodjo sektorja inž. **Franc Hočevarjem**, ki nas je seznanil z objekti, ki jih gradijo v Novem mestu. »Uvodoma moram povedati,« je dejal tovariš Hočevar, »da je Gradis glavni izvajalec vseh del za Industrijo motornih vozil. Zato smo poleg objektov v Novem mestu, ki

neposredno sodijo k tovarni avtomobilov in novi tovarni počitniških prikolic gradili tudi vse manjše objekte po zunanjih tozdih IMV po celi Dolenjski.

Trenutno gradimo preko 20 večjih in manjših objektov, kot so: zunanja ureditev južnega in vzhodnega platoja, glavni vhod, nova avtobusna postaja z mostom za pešce, vzhodni aneks, računski center, jedilnica, severni aneks, razna vzdrževalna dela v tovarni avtomobilov, kjer proizvajajo katrce in sestavljajo R 18 itd.

Glavni objekt v sedanji fazi gradnje pa je prva diletacija, kot jo mi imenujemo, za novo tovarno počitniških prikolic. Prva diletacija je dimenzij 120 x 120 metrov. Kompletna tovarna prikolic bo zgrajena v štiri in pol diletacije, kar pomeni, da bo dolga preko 500 metrov in široka 120 metrov. Objekt je ves grajen iz arminiranega betona, gradbeno je precej zahteven, saj se zaradi velikih razponov uporablja tudi težko podpiranje sistem Sisak.

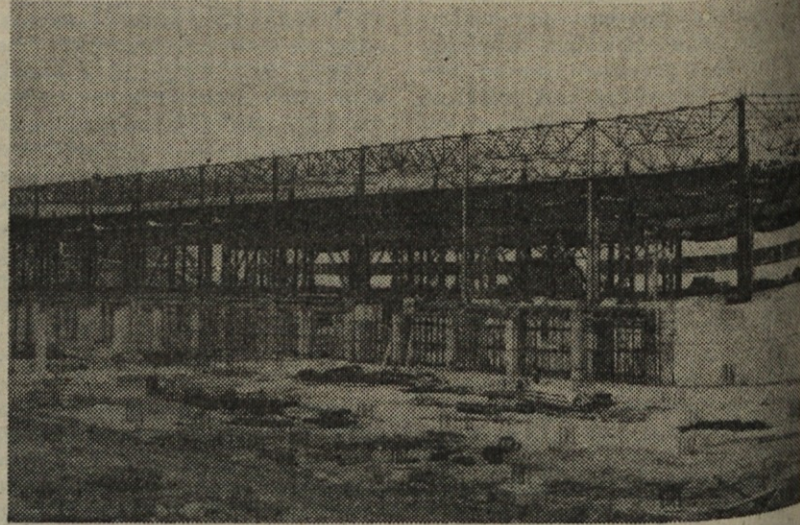
Za drugo diletacijo smo tudi že začeli z širokim izkopom, kako pa bo gradnja naprej potekala, pa je predvsem odvisno od finančnih sredstev. Investitorjeva želja je, da bi tovarna počitniških prikolic bila čimprej zgrajena, po drugi strani pa

tatom je planirana vrednost že presežena za 4 %.

Osební dohodki na pogojno uro — OD/ph so se povečali v manjši meri kot dohodek. Dosegli smo 95 % planirane vrednosti.

Peti kazalnik kaže donosnost vloženih sredstev. V primerjavi z lanskim tričetrletjem se je donosnost poslabšala in tudi precej zaostaja za načrtovano. Vzrok temu je precejšen porast vloženih sredstev.

STANE UHAN

Novo presernico gradi TOZD GE Celje

ima velike težave z investiranjem tega projekta.

Kako je gradbišče organizirano?

»Gradbišče v Novem mestu je tako organizirano, da vedno lahko nemoteno dela. Imamo svojo betonarno. Moram povedati tudi to, da letos nismo čutili pomanjkanje materiala. Imeli smo dovolj cementa in železa. Težava pa je bila na drugi strani. Celo leto nas je pestilo pomanjkanje delavcev, tako da smo določena dela prav zaradi tega razloga oddali našim kooperantom.

Z mehanizacijo tudi nismo imeli večjih problemov, saj SPO vsega začetka sodeluje pri gradnji IMV, tako da imamo na gradbišču tri mehanike in avtomehanike, ki kontrolirajo vse stroje na notranje zgorevanje.

Na gradbišču imamo tudi ključavničarsko delavnico v kateri opravljamo manjša ključavničarska dela. Električar skrbi za tok na gradbišču in v naselju. Imamo tudi mizarja in pa strojnika, ki skrbi za nemoteno obratovanje kotlarne, vodovodne

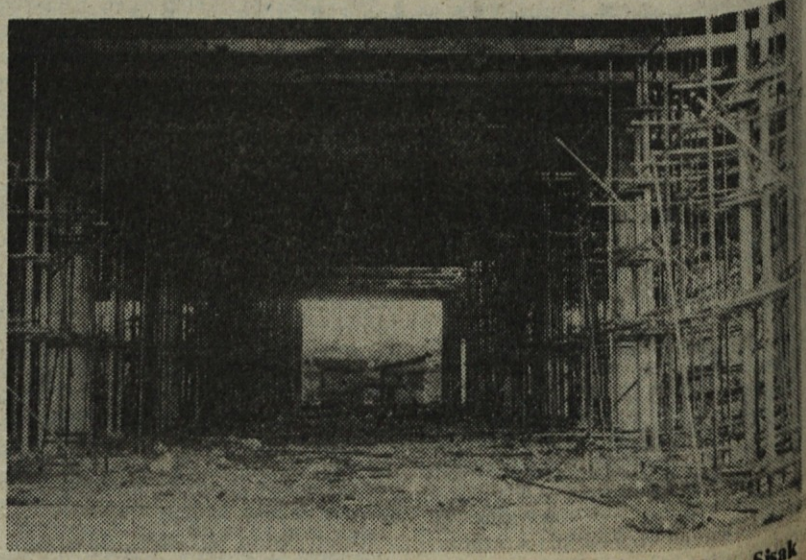
inštalacije in ostalega v delavskem naselju.

V sestavi gradbišča je tudi manjši laboratorij v katerem delamo vse preizkuse, ki so z zakonom predpisani za takšna gradbišča.

Železokrivnica je tudi postavila svoj manjši obrat v katerem je možno narediti do 500 ton armature na mesec. Vendar se toliko nikoli ne naredi, saj je obseg del nekoliko manjši kot je prvotno bilo predvideno, pa tudi tempo gradnje je počasnejši.

Kakšne težave ste imeli pri gradnji?

»O nekaterih težavah sem že govoril, sedaj pa bi spregovoril o težavah pri zemeljskih in gradbenih delih. Delo je bilo otežkočeno predvsem zaradi narave in konfiguracije terena. Gre za kraški teren. Zato stroji niso dostikrat pomagali. Veliko je bilo treba minirati. Da se je objekt solidno gradil je bilo potrebno globoko temeljenje — pilotiranje. Piloti so bili premera 125 in 150. Pri pilotiranju smo često nale-

Zaradi širokih razponov se uporablja tudi težko podpiranje sistem Sisak

Nadaljevanje s 5. str.

Prva dva kazalnika, ki prikazujeta produktivnost in ekonomičnost smo že omenili. Na kratko ponovimo: produktivnost se je realno poslabšala, ekonomičnost (odnos med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi) pa se je izboljšala in dosega planirano ekonomičnost.

Naš najpomembnejši kazalnik je dohodek na pogojno uro — D/ph. Povečal se je za 26 % in s tem rezul-

Letošnji Gradisovi nagrajenci

Na seji delavskega sveta podjetja, ki je bila 20. novembra so poleg ostalega sprejeli sklep o letošnji podelitvi Gradisovih nagrad. Komisija za Gradisove nagrade je glede na jubilejno leto, 35-letnice Gradisa, predlagala delavskemu svetu, da se letos izjemoma poveča število nagrad in sicer, da se podelijo tri prve, štiri druge in šest tretjih nagrad.

Delegati delavskega sveta podjetja so tak predlog komisije zavrnilo ter sprejeli sklep, da tudi letošnje leto ostane enako število nagrad. Med gradbenimi tozdi je **TOZD GE Ravne na Koroškem**, tako kot lansko leto zbral največ točk, tako da je to že tretja Gradisova diploma, ki je pripadla ravenskem tozdu.

Med obrati so prvo mesto zasedli **Kovinski Obrati Maribor**. Nagrade posameznikom pa so bile podeljene tako:

1. nagrada:

GACNIK Franc, GE Maribor

2. nagrada:

ROŠKAR Oton, GE Maribor

PIŠKUR Nuša, DSSS

KRANJC Marija, GE Ravne na Koroškem

3. nagrada:

REJA Niko, Biro za projektiranje Ljubljana

ČAD Bogomir, GE Jesenice

BUTINA Alojz, Kovinski obrati Ljubljana

ZORE Ivan, GE Koper

VASIĆ Dušan, GE Ljubljana

Diplome in nagrade bodo podeljene na slavnostni seji delavskega sveta delovne organizacije.

Vsem nagrajencem čestita tudi uredništvo Gradisovega vestnika. Predstavili pa jih bomo v prihodnji številki.

C. PAVLIN

Mali intervju

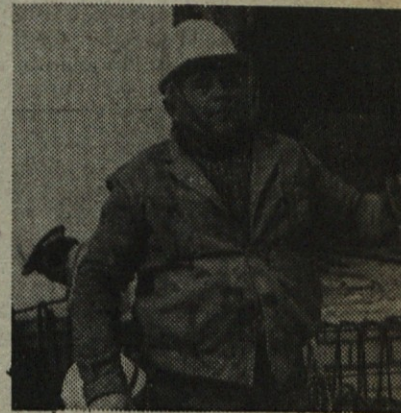
Na gradbišču tehničnega centra Ljubljanske banke smo srečali tudi **Franca Kimovca**, enega izmed šesterice najstarejših Gradisovcev, ki smo jih spoznali na centralni proslavi 35. letnice Gradisa v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma.

Franc je edini izmed šesterice jubilarantov, ki je ves ta čas, vseh 35 let delal na gradbiščih. Spominja se svojih prvih začetkov: »Pri Gradisu sem začel delati 1945. leta na gradbišču v Kranju. To je bila moja prva zaposlitev tako, da moja leta delovne dobe teko paralelno z gradisovimi leti. Po tej računici to pomeni, da bom edino jaz ostal aktiven, od šesterice letošnjih jubilarantov do gradisovega jubileja 40. letnice.

Kot mlad fant sem prišel s svojimi najboljšimi močmi z izgradnjo porušeni domov in tovarn. Gradili smo nove ceste, železnice in druge objekte, pomembne za nadaljni razvoj nove Jugoslavije. Ko je bilo eno delo končano, se je takoj pričelo drugo.

Prva leta so bila najtežja. Nismo imeli strojev, vse je bilo odvisno od naših rok. To je bil čas brigadirskega dela.

Danes je naše podjetje opremljeno z najboljšo mehanizacijo. Zato je tudi delo precej lažje. Ne smemo pa pozabiti na začetne težave in in na vse naše moči, ki so ostale po števil-

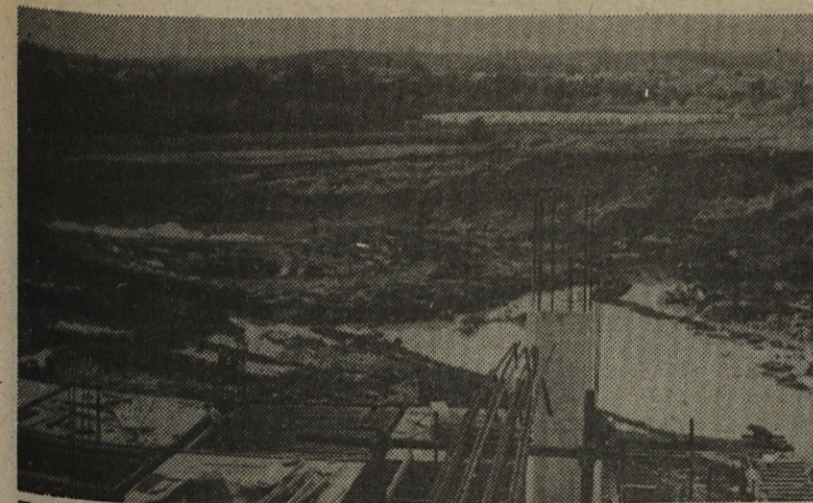
Franc Kimovec

nih gradbiščih. V tem času so se že istrožili mnogi stroji, tudi zidarskih žlic smo že precej zamenjali, stari gradisovci pa smo še zmeraj na gradbiščih in delamo naprej.

Zato želim, da bi mladi, ki prihajajo in bodo prihajali v Gradis, znali ceniti naš trud, katerega smo vložili v naše delo in da bi s spoštovanjem kazali na naše uspehe ter se zavedali, da bodo tudi oni pustili kanček sebe na gradbiščih širom naše domovine.

Francu Kimovcu smo zaželeli še veliko zdravja in uspeha pri delu ter, da bi se srečali tudi na proslavi Gradisovih 40 let.

C. PAVLIN

Začeli smo že s širokim izkopom za drugo diletacijo

teli na kraške kaverne — jame, kamne in ilovico.

Težave pa smo imeli tudi s kooperanti, saj le-ti dostikrat niso imeli potrebnega materiala, da bi lahko sledili tempo, ki smo ga mi narekovali.

Koliko delavcev dela na gradbišču?

»Trenutno je na objektu zaposleno 180 naših delavcev, ter okoli 100 delavcev naših kooperantov. Vsi stanujejo v našem delavskem naselju.«

Kako je urejeno vaše naselje?

»Delavsko naselje je zgrajeno v neposredni bližini gradbišča. Kapaciteta naselja je 700 ležišč, ker je prvotno bilo predvideno, da se bo delalo bolj intenzivno in da bomo zato potrebovali več delavcev. V naselju spijo tudi delavci celjskega tozda in delavci naših kooperantov.

Naselje je dokaj udobno. Centralno je ogrevano, saj imamo tudi svojo kotlarno. V naselju je stalno tudi topla voda. Imamo klubski prostor s televizorjem, jedilnico v kateri naši delavci dobijo vse obroke. Hrano ne pripravljamo sami, ampak jo vozimo iz obrata družbene prehrane v Novem mestu.

Barake, ki mo jih dodatno postavili pa zaradi preobremenjenosti kotlarne ogrevamo na trda goriva.«

Kako rešujete zdravstveno problematiko svojih delavcev?

»Z zdravstvenim domom v

Novem mestu izredno dobro sodelujemo, saj smo tako dogovorjeni, da naši delavci imajo prednost v ambulantih št. 4. Pogovarjamo se tudi, da bi za naše delavce preskrbeli zobno ambulanto, v kateri bi imeli prednost.«

Kako je organizirano družbenopolitično življenje na gradbišču?

»Na gradbišču imamo določeno število delavcev, ki so člani delavskega sveta tozda in enega člana centralnega delavskega sveta Gradisa, imamo svoj sindikalni pododbor in mladinsko organizacijo, vendar moram biti dokaj kritičen, do dela obeh organizacij. Več aktivnosti na tem področju ne bi škodilo nikomur.

Imamo tudi športna igrišča in športno opremo, tako da se po delu lahko malo rekreiramo.«

Kakšne so perspektive za nadaljnje gradnje v Novem mestu?

»Perspektive pri gradnji IMV so zelo ugodne. Na že zastavljenih objektih je dela še za par let. IMV pa predvideva še nove investicije kot so: razvojni inštitut, adjustaža, pista za preizkus novih avtomobilov, saj jih sedaj preizkušajo po cestah okoli Novega mesta. Zato bomo v Novem mestu sigurno še več kot pet let.

Investitor je zelo zadovoljen s kvaliteto našega dela kakor tudi z roki. Dobro sodelujemo na vseh področjih kar je v veliko zadovoljstvo nam, izvajalcem in njim, investitorjem.«

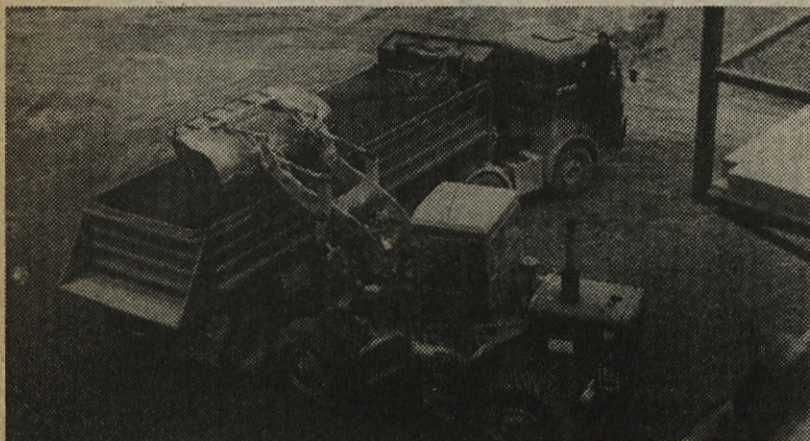
CVETO PAVLIN

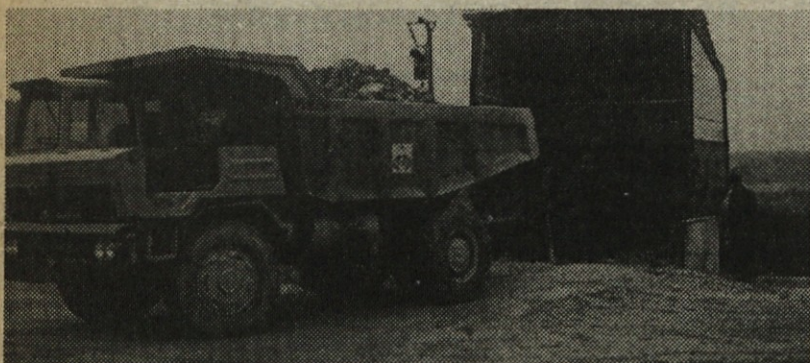
Del tehničnega kadra in delovodij na gradbišču, tehnik Ivo Peranec, vodja gradbišča inž. Franc Hočevnar, delovodje Tone Bokan, Štefan Šneberger, Ramiz Suljić in skladiščnik Ramo Horozović

Kako poteka proizvodnja v Kamnolomu

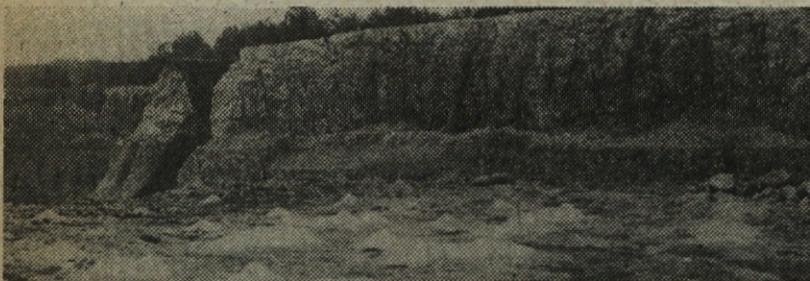
Črni kal

Dobljene frakcije z nakladači nakladajo na tovornjake. S prodajo v kamnolomu nimajo problemov, saj celotno dnevno proizvodnjo sproti prodajo v višku gradbene sezone pa tovornjaki čakajo na pesek tudi po nekaj ur.

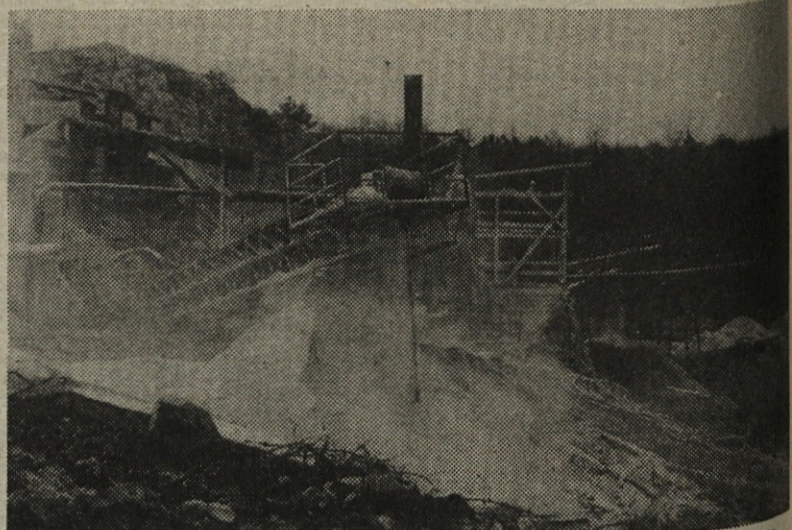
Material dobljen miniranjem se z nakladači naloži na tovornjake in transportira do primarnega predelovalnega obrata, do drobilnic.

Del druge etaže v kamnolomu je zaminiran. Na vsaki meter je v globino do 22 metrov postavljen eksploziv. S takim miniranjem se dobi do 12.000 kubičkov materiala, od 0-500 milimetrov. Večje skale nad 500 milimetrov se dodatno sekundarno minirajo. Del materiala v tej obliki, predvsem jalovina, to je manj vreden material, ki se ga ne splača predelovati, se uporablja za različna nasutja, največ v luki Koper.

Frakcija 0-60 mm se seje na frakciji 0-30 mm in 30-60 mm Frakcija 30-60 mm se lahko že uporablja kot tamponski material.

Frakcija nad 30 milimetrov se sekundarno drobi. Iz le-te dobimo z drobljenjem in sejanjem štiri frakcije 0-4 mm, 4-8 mm, 8-16 mm in 16-30 mm. Del suficitarnih frakcij se še terciarno drobi na najbolj iskano frakcijo 0-4 mm, ki pa je skoraj vedno primanjkuje.

Likovna razstava v Kopru

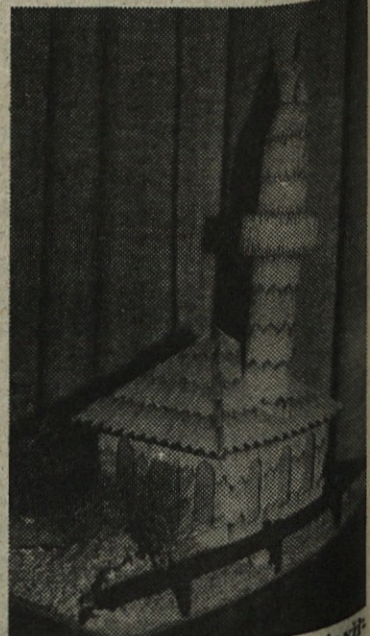
Ob 35-letnici Gradisa so v Kopru organizirali razstavo na kateri s svojimi deli sodelujejo delavci in učenci koprskega tozda. Razstavo je v avli

vlogo pri organizaciji tega dela pa bo moral odigrati sindikat.

Prvi del razstave so izpolnile slike s prikazom dosežkov Gradisa na

Tako se so Gradisovci v Kopru opozarjali mimoidoče, da si ogledajo razstavo v avli Koprskega gledališča

Učenec Nijaz Aganbegović je iz valgalic napravil džamijo, ki ima tudi notranjo razsvetljavo

Gledališča Koper odprl predsednik OOZS Miro Šuković, ter v svojem kratkem otvoritvenem govoru dejal, da so na razstavi s sliko prikazani dosežki Gradisa v Kopru, likovna dela nekaterih naših delavcev in ročna dela učencev, ki so organizirani v kulturno sekcijo.

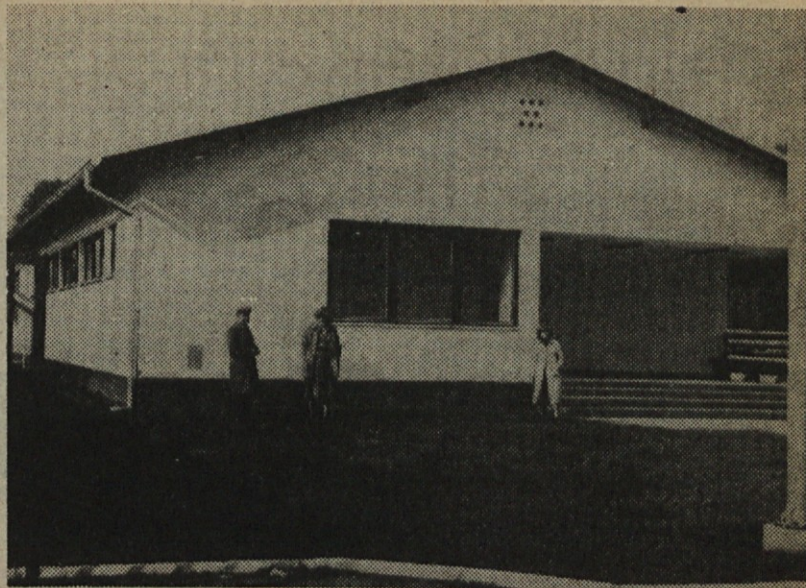
»Posebej smo ponosni na naše delovne rezultate«, je dejal tovariš Šuković in nadaljeval, »ta kulturna prireditev pa nam nazorno pokaže, da se naši delavci poleg trdega dela ukvarjajo tudi s kulturnim delom. Vodilno vlogo ima kulturna sekcija pri mladinski organizaciji, vendar si moramo prizadevati, da bi čim širši krog delavcev pritegnili v aktivno kulturno udejstvovanje. Odločilno

obali in pa olja našega delavca, elektrikarja Stojana Rutarja. V drugem delu razstave so prikazana ročna dela naših učencev, ki delajo v kulturni sekciji pri mladinski organizaciji.

V Kopru zagotavljajo, da ta razstava ne bo zadnja in da bodo naši delavci in učenci še večkrat prikazali svoja dela.

Pokrili del Železokrivnice bo kmalu gotov. Baza Log-Ravne

Sodobna jedilnica in ostali pomožni prostori so nared in predani v uporabo

Ravenčani gradimo tudi zase

Uspešno gospodarjenje zadnjih let ter razumevanje kolektiva, nam je omogočilo, da tudi zase zgradimo — obnovimo nujno potrebne proizvodne prostore. S tem izboljšujemo delovne in življenjske pogoje delu kolektiva.

Ob izteku pogodbe o koriščenju zemljišča v naši stari bazi, smo bili primorani poiskati nov prostor za naše postrojenje.

V prvi fazi naše nove baze smo zgradili betonarno s kapaciteto 15.000 kub. m betona, kar pokriva naše trenutne potrebe.

Tako nujna je tudi gradnja nove železokrivnice, v kateri se bodo bistveno izboljšali delovni pogoji naših železokrivcev.

Do sedaj so vsa dela opravljali na prostem. Upamo, da bodo boljši delovni pogoji vzbudili večje zanimanje za to vrsto dela in se bo povečalo število prepotrebnih kadrov.

Celotna baza se razprostira na 34.612 kv. m in je zelo primerna za gradbeno dejavnost.

V letu 1980 — 1981 načrtujemo izgradnjo nove tesarske delavnice, ker dosedanji prostori več ne ustrezajo varstveno tehničnim predpisom, hkrati so tudi pretesni za razširitev te potrebne dejavnosti.

Zgrajeni so tudi vsi pomožni pro-

stori — sodobna jedilnica, garderobe, sanitarije s kopalnicami ter primerni pisarniški prostori.

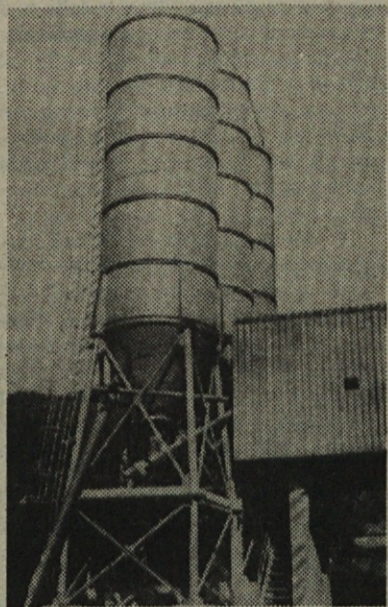
V srednjeročnem planu 1981 — 1985 načrtujemo izgradnjo manjšega obrata gradbenih polizdelkov

ter montažne gradbene polfinalizacije za potrebe našega področja.

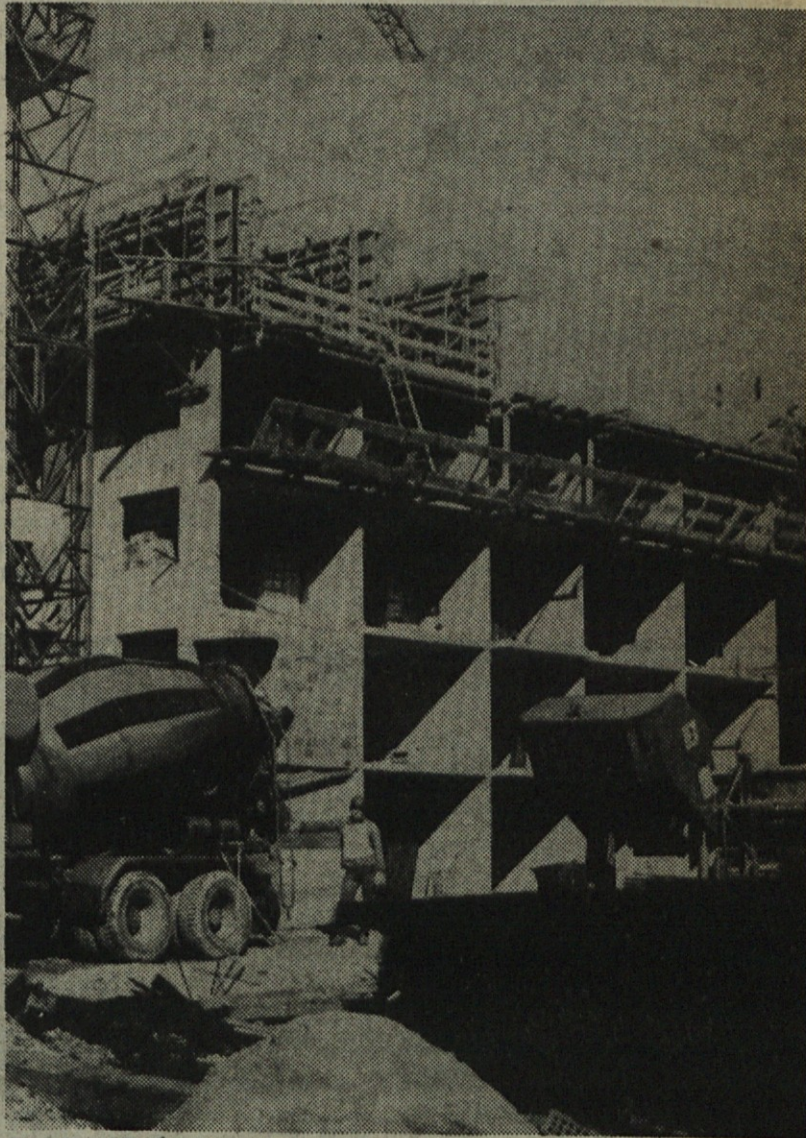
Upamo, da bomo z modernizacijo gradbene dejavnosti pritegnili v usmerjenem izobraževanju več mladih v gradbene poklice, za katere

se vse preveč težko odločajo. Dober poklic vidjo le še v gradbenem tehniku, ostale prepotrebne poklice podcenjuje in zapostavljajo, čeprav so zanimivi in potrebni.

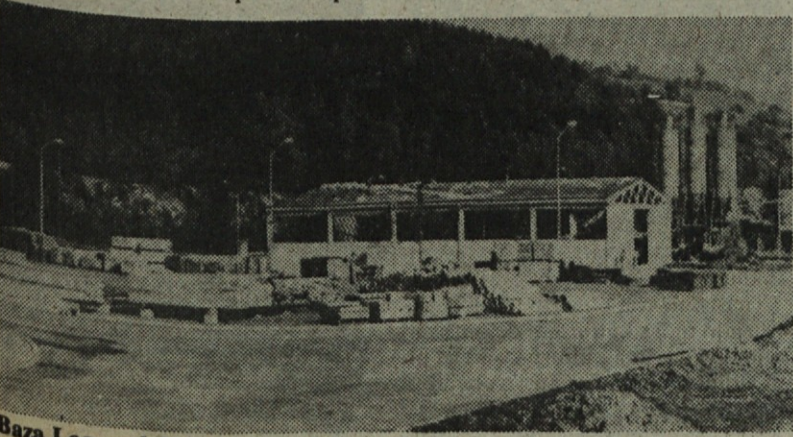
RUDOLF LUDVIK

Proizvodnja betona je prvi pogoj gradbene dejavnosti. Nova betonarna na Ravnah

Stolpič v Mežici. Dela hitro napredujejo

Baza Log — dobiva svojo podobo

Vhod v kino Union v Celju je bil okrašen z Gradisovimi zastavami in našim znakom

Frankolovčani so zapeli v kinu Union

35 let Gradisa v Celju

V celjskem tozdu so se odločili za tri proslave Gradisovega jubileja. Na prvo proslavo, ki je bila 22. oktobra v kinu Union so povabili pred-

stavnike družbenopolitičnih organizacij celjske občine, investitorje in poslovne partnerje. Druga proslava je bila namenjena upokojujencem in je bila 7. novembra v Dobrni. Tretja in osrednja proslava pa je bila 17. novembra v športni hali Golovec. Ta proslava je bila namenjena vsem delavcem celjskega Gradisa.

Na proslavi v svečano okrašenem kinu Union je slavnostni govornik bil predsednik delavskega sveta **Oton Logar**. V svojem govoru nas je spomnil na tisti čas pred 35 leti, ko je pred delavce Gradisa bila postavljena velika naloga — obnova porušene domovine in kapitalna izgradnja. To nalogo so naši delavci uspešno opravili in jo opravljajo še danes. V tem času je Gradis zgradil 4.500 objektov, med katerimi je 25 hidroelektrarn in termoelektrarn, jedrska elektrarna v Krškem, 150 velikih industrijskih kompleksov. Gradisovci smo zgradili 200 kilometrov cest, več kot 80 velikih mostov in viaduktov, 400 manjših mostov, več kot 1.500 metrov operativne obale vključno z objekti v lukah Koper in Bar, 26 šol, 15 bolnišnic, 18 hotelov, 3 kompletna turistična naselja — Bernardin, Kranjska gora in Portorož. Zgradili smo več kot 10.000 stanovanj in še številne ob-

jekte v Sloveniji, Jugoslaviji in tujini.

Tovariš Logar je spregovoril tudi o stabilizacijskih prizadevanjih, katerim v Gradisu že ves čas posvečamo veliko pozornost ter o spoštovanju družbenih dogovorov. Navedel je podatke, da v Gradisu dajemo na akumulacijo 10% več kot je slovensko poprečje, da smo po produktivnosti in ekonomičnosti tudi nad poprečjem slovenskega gradbeništva, da pa so naši osebni dohodki za 4% za gradbeništvo Slovenije, 8% za gospodarstvom Slovenije in 24% za slovenskim negospodarstvom. Vse to omogoča Gradisu, da lažje posluje tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja.

V imenu družbenopolitičnih organizacij občine Celje je vse navzoče pozdravil podpredsednik IS skupščine občine Celje tovariš **Albin Cocej**, ter čestital Gradisu za visoki jubilej. Pohvalno se je izrazil o vlogi Gradisa v slovenskem gradbeništvu in tozda Celje v celjski regiji. Zaželel je Gradisu še veliko uspehov tudi v bodoče.

Kulturni del svečanosti je izpolnil moški pevski kvartet Frankolovčani in dramski igralec Borut Alujevič, član SNG iz Celja.

Na proslavi so bile podeljene tudi

štiri tozdove nagrade in nagrada najboljši delovni enoti. Letos so tozdove nagrade prejeli Oto Logar, Šimo Marinič, Muhamed Džananović in Franc Hozmec. Za najboljšo delovno enoto je bilo proglašeno gradbišče IMV v Novem mestu.

Na koncu so si vsi navzoči ogledali film Gradisovih 35 let, ter se pohvalno izrazili o njem.

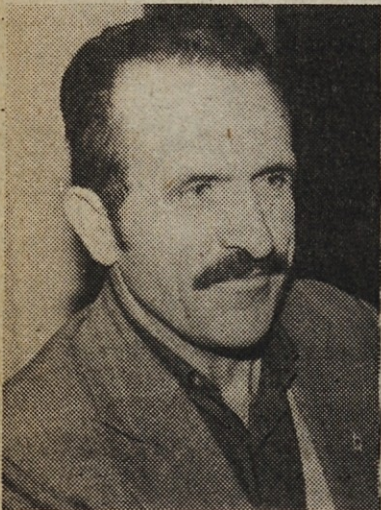
C. PAVLIN

V imenu družbenopolitičnih organizacij občine Celje je Gradisu za jubilej čestital Albin Cocej, podpredsednik IS SOB Celje

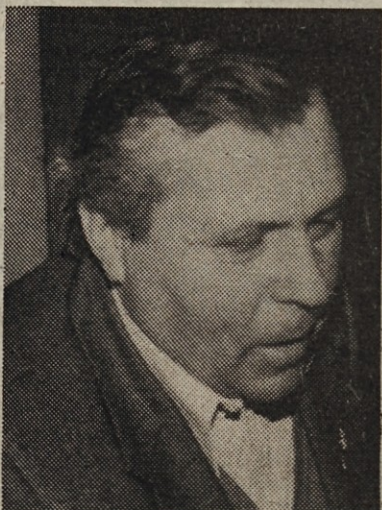
Proslave se je udeležil tudi najstarejši Gradisovec v Celju Franc Škufca, ki je bil v Gradisu od leta 1945, sedaj pa je upokojen

Šimo Marinič

Muhamed Džananović

Franc Hozmec

Oton Logar

Proslave v Kopru so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij Kopske občine in glavni direktor Gradisa inž. Saša Skulj

Uvod v proslavo je bila svečana seja delavskega sveta, ki je bila posvečena 35-letnici Gradisa

V Kopru so tudi proslavili jubilej

Z vrsto prireditev so tudi v koperskem tozdu proslavili 35-letnico Gradisa. Pred osrednjo proslavo, ki je bila 17. oktobra v kinu Soča se je zvrstilo več športnih tekmovanj, odprta je bila zanimiva razstava fotografij in ročnih izdelkov delavcev in učencev ter kulturno zabavna prire-

đitev v koprski kinodvorani.

Na slavnostni prireditvi, ki so se je udeležili delavci kopskega tozda, investitorji, poslovni partnerji, predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Koper in ostali predstavniki združenega dela je prvi spregovoril in vse navzoče pozdravil predsednik delavskega sveta **Jože Gržina**.

Za njim je spregovoril direktor kopskega tozda tovariš **Franc Plazar**, ter zelo na kratko orisal delo na obali, spregovoril pa tudi o gradbeniku in gradbeniškem poklicu. Govoril je o gradbeniku, kot o delavcu, ki se poleg svojega dela zanima tudi za šport, kulturo itd.

V kratkem kulturnem programu je nastopil Primorski oktet.

Na proslavi so bila podeljena tudi priznanja tozdovim jubilarantom, za 10, 20 in 30-letno zvestobo podjetju. Jubilaranti 10 letniki so: Jože Gržina, Ivan Igrec, Rasim Kobić, Dušan Mačklič, Bojan Martinčič, Dušan Metlika, Mitar Rakita, Miran Zagradnik, Stjepan Bogdan, Sadik Kopčalić, Mujo Tršunović, Milan Kovačević. 20 let so pri podjetju naslednji jubilaranti: Karel Bizjak, Jože Gogina, Jure Jurčič, Franjo Novak,

Za dolgoletno pripadnost so bila podeljena tudi priznanja

Slavnostni govornik je bil direktor TOZD-a inž. Franc Plazar

Goste je pozdravil predsednik DS tozda Jože Gržina

Albert Pavlin, Dušan Pavlović, Ivan Purgar, Miroslav Sivec, Aleksander Kajundić, Jože Pavlič, Mehmed Alagić. Pri Gradisu sta v Kopru 30 let samo dva delavca in to Peter Lo-

redan in Jakob Medved.

Proslava je v Kopru bila zaključena z ogledom filma Gradisovih 35 let.

C. PAVLIN

Del razstave v Kopru

Nekaj pesmi je zapel Primorski študentski oktet

Uspešen seminar v Biogradu

V času od 25. do 27. 9. 1980 smo se predsedniki in sekretarji IO OOZS, sekretarji ZK in predsedniki ZSMS zbrali na seminarju v Biogradu na moru.

Na začetku naj povem, da je bila vožnja dolga in utrudljiva, da pa je bil sprejem v našem novem počitniškem domu izredno prijazen in da so nam ob 23. uri postregli z večerjo.

V četrtek 25. 9. 1980 smo točno ob 8. uri začeli z delom.

Po kratkem uvodu tov. Cepuša, smo takoj prešli na prvo temo, to je kadrovska politika v naslednjem srednjeročnem obdobju. Pri tej temi smo se dogovorili za naslednje naloge:

- politične organizacije morajo bolj kot do sedaj sodelovati s kadrovskimi službami v TOZD in Delovnih skupnostih

- bolje moramo sprejemati razvoj svojih lastnih kadrov in skrbeti za njihovo napredovanje

- kadrovanju v ZK, sindikat in ZSMS moramo posvetiti več pozornosti.

Pri drugi temi, ki je že dlje časa izredno aktualna, to je nagrajevanje

po delu, smo ugotovili, da smo za dosledno izpeljavo te zahtevne naloge naredili premalo. Še vedno se gremo preveliko solidarnost in težimo k uravnilovki, predvsem pri osebnem ocenjevanju, dočim je nekoliko bolje pri akordiranju in pri organizatorjih proizvodnje. Politične organizacije in vodstveni delavci bomo morali to zahtevno nalogo izpeljati, pa čeprav so odpori ponekod še veliki. Le tako smo zagotovili pravičnejšo delitev.

Tovariši s TOZD GE CELJA so se svojim sistemom »interne cene« pohvalili, in bi bilo potrebno, da se ga uporablja tudi v drugih gradbenih TOZD, seveda prilagojenega posameznim potrebam.

V petek drugi dan seminarja smo se lotili še zahtevnejših tem. Ko smo pregledali, kakšen je trenuten gospodarski položaj v Gradisu po prvih 8 mesecih letos, smo ugotovili, da je stanje posameznih TOZD zelo različno, v celoti za Gradis pa še kar zadovoljivo, čeprav perspektiva ni najboljša.

Po pregledu številnih številčnih in grafičnih prikazov smo se ponovno vrnili na problematiko osebnih do-

hodkov. Predvsem sindikalni delavci smo bili opozorjeni na precej večji padec realnih OD v Gradisu, kot je to v gradbeništvu SRS in v gospodarstvu SRS.

Zaključek razprave pri tej temi je bil, da je potrebno OD dvigniti povsod tam, kjer sogospodarski rezultati ugodni. Tu smo se srečali tudi s problemom solidarnosti, ki bo najbrž še kako potrebna, da v tistih TOZD, ki gospodarijo slabše, delavci ne bi dobivali še nižjih OD. Dogovoriti se bomo morali za ustrezno združevanje sredstev.

Ko smo se dotaknili aktivnosti sindikata pred sprejemom srednjeročnega plana smo menili, da se bomo aktivno vključili v razpravo predvsem na naslednjih področjih:

- kako bomo v bodoče organizirani,

- kako bo z združevanjem sredstev za skupne naložbe in druge skupne potrebe

- kako bomo v bodoče razporejali dohodek

- kako bo z razvojem družbenega standarda.

Na tem seminarju smo kot predavatelja v svoji sredi pozdravili tov.

Dušana Rebolja s Centra za družbenopolitično usmerjanje. Ko nam je prikazal potrebnost informiranja v samoupravnem odločanju, nas je opozoril predvsem na pomankljivosti naših sestankov, na premajhno učinkovitost pri uresničevanju sklepov, na slabo delovanje delegatskega sistema. Dobili smo tudi potrebne napotke za vodenje in organiziranje sestankov, za pisanje zapisnikov in za ostale drobne stvari, ki so pomembne za mlajše kadre, ki se sedaj prvič srečujemo s temi oblikami dela.

Na koncu smo rekli nekaj besed tudi o naši sedanji organiziranosti in pa o položaju delavcev, ki delajo na naših gradbiščih v tujini.

Na splošno smo bili z organizacijo in potekom seminarja zadovoljni. Skoraj vsi smo si bili edini, da je bil program seminarja prenatrpan, da smo imeli premalo časa, da bi se lahko več pogovarjali in tako izmenjali izkušnje.

Povem naj še, da se je osebje v našem domu v Biogradu zelo trudilo, in nam je omogočilo idealne pogoje za delo.

NOSE KRISTINA

Rezultati ankete

Kako smo se letos počutili v naših počitniških domovih

Da bi dobili predstavo o splošnem počutju gostov v Gradisovih počitniških domovih, je v letošnjem letu Kadrovsko-socialna služba pripravila vprašalnik za goste počitniških domov v Poreču, Ankaranu in Biogradu na moru.

Iz izpolnjenih vprašalnikov lahko povzamemo, da se le v Počitniškem domu v Poreču počutijo gostje zelo dobro (več kot 61 %), dopustniki v Ankaranu in Biogradu na moru pa na splošno niso bili najbolj zadovoljni (v Ankaranu se jih je zelo dobro počutilo 49 %, v Biogradu na moru pa samo 34 %).

Drugo vprašanje, ki je zajemalo zadovoljstvo z odnosom osebja do gostov, je pokazalo, da imamo v vseh treh domovih dobro osebje, saj je procent zadovoljnih zelo visok, 92 % Biograd in po 94 % Poreč in Ankanan. Še bolj razveseljivo je, da nezadovoljnih ni, kar kaže na to, da je Kadrovska služba dobro opravila svoje delo in izbrala prave ljudi, ki so dobro poskrbeli za čim boljše počutje naših delavcev.

Najbolj so bili zadovoljni (84 %) s kvaliteto hrane v počitniškem domu v Poreču, kjer pa vseeno 16 % anketirancev pravi, da bi hrana lahko bila boljše. Zanimivo pa je, da imajo pripombe na »prepikantno hrano« in ne kot v počitniškem domu v Biogradu n-m, kjer 58 % vprašanih dopustnikov pravi, da bi bila lahko

hrana boljše oziroma s hrano niso zadovoljni, ker je:

- slaba in neokusna
- mrzla, ko jo prinesejo na mizo
- poobedki in sladice so enolični.

V Ankaranu je bilo zelo zadovoljnih s hrano 69 % ostali gostje pa imajo pripombe in so zapisali, da s hrano niso bili zadovoljni.

Vse to pomeni, da moramo drugo leto posvetiti več skrbi prehrani v Biogradu, saj je prehrana zelo pomembna za splošno počutje gostov. Vemo, da sta tako v Ankaranu, kot tudi v Poreču, glavna kuharja Gradisova kuharja, na hrano katerih smo že kar navajeni in z njo zadovoljni. Mogoče bi se podoben poizkus naslednje leto obnesel tudi v Biogradu.

V vseh treh domovih je približno enako visok procent anketirancev, ki so zadovoljni s hišnim redom (med 82 % in 86 %). Nezadovoljnejšev pa je le med 2 % in 4 %.

Biograd jenajslabše ocenjen, tudi kar se tiče športno rekreativne dejavnosti, saj je le 8 % z leto zadovoljnih. Upajmo, da je to le začasno, dokler ne bo urejena tudi okolica počitniškega doma in z njo tudi športni objekti, ki so predvideni. Zaskrbljujoče pa je, da v obeh že utečenih domovih samo nekaj več kot polovica dopustnikov meni, da je za športno rekreativno dejavnost dovolj poskrbljeno.

Res je, da si dopustnik želi na morju lepo vreme, čisto in toplo morje, dobro hrano ter nekaj zabave, prav tako pa se moramo zavedati, da si želi poleg naštetega tudi fizične rekreacije, ki je nujni in sestavni del aktivnega odmora.

Skoraj tričetrt anketirancev meni, da naj bo rekreacija prosta in da ni potrebno, da je strokovno vodena. Bili bi zadovoljni že, če bi bilo več objektov in športnih rekvizitov. Za organizacijo plavalnih tečajev se ogreva več kot polovica gostov in to v glavnem tistih dopustnikov, ki imajo majhne otroke.

Večina gostov Poreča in Ankarana meni, da je stanje počitniškega doma, opreme in okolice dovolj dobro vzdrževano.

Na isto vprašanje pa je v Biogradu pozitivno odgovorilo 63 % gostov. Ostali so imeli negativno mnenje. Po eni strani je takšno stanje opravičljivo s tem, da je dom šele letos dokončan in zato ima nekoliko začetnih težav, po drugi strani pa je nedopustno, da je največ pripomb glede čistoče.

Anketa je pokazala, da smo se najboljše počutili v Poreču, dobro v Ankaranu in najslabše v Biogradu na moru. Rezultati so znani in upajmo, da bodo sestavljalcem dopustniškega programa v naših počitniških domovih v naslednjem letu pomagali in da bodo ugotovljene napake in pomanjkljivosti odpravljene.

MARKO FILAČ
CVETO PAVLIN

Rezultati ankete so pokazali, da smo se letos najboljše počutili v počitniškem domu v Poreču

Alkohol in njegove posledice

Knjige dostopne vsakomur

Časopisi in razna literatura nam na osnovi statistike o smrtnih nesrečah dokazuje, da je največ nesreč povzročil alkohol. No, pa tudi iz lastnih izkušenj bi verjetno znali povedati o kakšni nesreči, ki ji je bôtroval alkohol. Kljub neštetim dokazilom (ki jih dosedaj imamo), da je alkohol najhujši sovražnik varnega dela in življenja na sploh, še vedno najdemo ljudi, ki ga na skrivaj, ali pa tudi kar javno »zvrnejo vase« preko mere te usodne kapljice. Točnih meril in nasvetov za uživanje alkohola ne poznamo, saj vsak organizem prenese drugačno količino.

Odpornost različnih organizmov je različna, saj na to vplivajo zdravje, prehrana, živčno razpoloženje, zdravila, vreme itd. Vozniki na vozilu, strojniki na stroju in drugi delavci na nevarnih delih, ki dokazujejo, da jim pijača celo pomaga k boljšemu in večjemu uspehu pri delu in da jim ne škoduje, če ga »zvrnejo cel liter« — so veliki nevedneži. Takšno govorjenje je samo neumna tolažba in zavajanje samega sebe vse dotlej, dokler nekega dne, ko je že prepozno, po nesreči, v krvi in klicu na pomoč ne spoznajo, da je prav alkohol tisti, ki jih je pripeljal v nesrečo. Pravi nesmisel je torej, če se nekdo hvali s svojo dolgoletno prakso in izkušnjami, let — se lahko zgodi prav tisto, kar se doslej ni — zaradi pijače. Vedeti moramo in temu primerno tudi ravnati, da so **kronični alkoholiki bolniki**, ki sodijo v bolnico in ne na delovno mesto. Seveda to pa moramo storiti ob pravem času in na human način.

Tudi zdravi ljudje, ki poznajo mero pri pitju alkohola, se morajo zavedati, da ko so za volanom, na stroju, ali na nevarnem delu ne smejo uživati alkohola. Vsi smo več ali manj seznanjeni, da je mera preko 0,5 % (promile) alkohola v krvi že nevarna, in če to vemo — se zavedamo, ne podležimo skušnjavi in ne preobremenjujmo našega telesa z alkoholom. Vedeti moramo tudi, da je učinek alkohola večji, če je telo utrujeno, če pijemo na prazen želodec in če smo živčno in psihično razdraženi.

Zavedati se moramo, da pri podvojenih ali potrojenih količinah, seveda venakem razmerju raste tudi koncentracija alkohola v krvi. Alkohol prodira naglo v kri in se le počasi izloča iz nje. Pijače, ki jih pijemo naglo, posebno na prazen želodec, ali s šibko prehransko podlago, deluje še toliko močneje. Podobne so posledice pri živčnih in psihičnih depresijah. Ko doseže alkohol svojo vrhunsko točko, se počasi zmanjšuje njegova koncentracija v krvi in sicer približno od 0,10 do 0,15 % na uro.

pa pogledjmo kako se alkohol iz krvi časovno izloča:

alkohol v krvi z 0,5 % je povsem izločen v približno 4, 5 urah;

alkohol v krvi z 1 % je povsem

izločen v približno 7 urah;

alkohol v krvi z 2 % je povsem izločen v približno 15 urah;

alkohol v krvi z 2,5 % je povsem izločen v približno 17 urah.

Alkohol v krvi v ‰	učinek alkohola	Ogroženost pri delu
0,5	omejen	dopustno
1,0	viden	zelo možna nevarnost
1,3	stopnjujoč	nezmožen za delo
1,5	vinjenost	zanesljivo nezmožen za delo
2,0	stopnjevana vinjenost	brezpogojno nesposoben
2,5	popolna pijanost	totalna nezmožnost dela

(Delo je mišljeno — za volanom, na stroju in druga nevarna dela.)

To je nekaj kritičnih misli z ozirom na uživanje alkohola, ki kvano vpliva na tiste, ki tudi žele delati, a ne morejo zaradi zavžite prevelike količine alkohola.

Kaj pa družinski odnosi, tovarštvo, zdravje kot takšno?! Pomislimo na sebe in druge in pijmo le toliko, da ne škoduje nam, vam in ne drugim.

JOŽE LORENČIČ

Lep primer izobraževanja mladih

Po končanem šolanju vsak strokovnjak mora skozi fazo vključevanja v delo, ki ji pravimo pripravništvo. Le-temu pa na naših tozdih ne posvečamo povsod enako pozornost. Lep primer kako je treba organizirati delo s pripravniki so dali na tozdu Ljubljana-okolica, kjer so maja organizirali strokovni seminar, ki je bil namenjen vsem gradbenim tehnikom — pripravnikom kot pomoč opravljanju pripravniškega izpita in za lažje vključevanje v gradbeno operativno delo.

Na seminarju so obravnavali:

1. Organiziranost DO GIP Gradis
2. Organiziranje in vodenje del na gradbišču
3. Delovne naloge organizator-

jev proizvodnje na gradbišču

4. Organizacija gradbišča: začasni objekti, skladišča, betonarne,časne gradb. instalacije, zemeljska dela, horizontalni in vertikalni transporti

5. Delitev dohodka v TOZD

6. Statut DO GIP »Gradis« in TOZD Ljubljana-okolica

7. Zakon o zavarovanju plačil

8. Kalkulacije, predračuni in obračuni gradbenih del

9. Varstvo pri gradbenem delu

10. Pravilnik o teh. ukrepih in pogojih za beton in arm. beton

11. Obrtniška in instalacijska dela — razpisi, pogodbe, obračuni

Predavanja so vodili domači strokovnjaki: V. Damjan, M. Kukovica, F. Hren, Z. Hribar, M. Zdošek, V. Pečnik, J. Vodopivec.

Dobre volje in tovarški odnosi v skupini so prvi pogoj za uspešno delo

Na ta ali oni način večkrat razmišljamo o knjigi, zlasti v zadnjem času, ko nas k temu spodbujajo številne družbeno organizirane akcije, s katerimi želimo delavca bolje seznaniti z možnostjo nakupa dobrih in poceni knjig.

Eden od načinov, kako delavcem, kmetom in študentom, ki prejemajo nižje osebne dohodke, omogočiti nakup prav tako dobrih knjig, kot jih ponujajo številni akviterji komercialnih založb, pona vadi za precej več denarja, je izvorni način prodaje preko poverjenikov, ki ga organizira Prešernova družba. Poverjeniki Prešernove družbe s ponujanjem knjig ne služijo denarja, temveč kot kulturni in družbenopolitični aktivisti, izpolnjujejo tisto kulturno poslanstvo, ki ga je Prešernovi družbi že leta 1953 določila njena ustanoviteljica — Osvobodilna fronta slovenskega naroda.

Pa pogledjmo, kakšna bo zbirka Prešernove družbe v letu 1980:

PREŠERNOV KOLEDAR ZA LETO 1981.

SLOVENSKE OTROŠKE PESMI iz zakladnice tistih ljudskih in umetnih pesmi, ki jih otrok najprej sliši iz materinih ust, v izboru Janeza MENARTA in z ilustracijami Marlenke STUPICA.

Anton INGOLIČ: DELOVNI DAN SESTRE MARJE. Pripoved iz življenja medicinske sestre in njene srečavanja s problemi sodobnega mestnega življenja.

Stevan JAKOVLJEVIČ: VELIKA ZMEDA. Kronika o razpadu kraljevske Jugoslavije, tako tragičnem za naše ljudstvo.

Prof. dr. Miha LOKAR: ZDRAVJE V DRUŽINI. Poljudno pisana knjiga, polna dobrodošliih nasvetov za vsakogar od otroka do starih ljudi.

Broširano zbirko bodo naročniki prejeli za 190 din, v celo platno vezano pa (pri tej bo broširan samo koledar) za ceno 240 dinarjev.

POMEMBNO: Vsi, ki bodo poravnali naročnino do 30. julija 1980, bodo prejeli še nagradno knjigo brez plačila. Ta bo:

Max von der Grün: BLODNI OGENJ IN PLAMEN, roman. Izredno živo in zanimivo napisana pripoved delavca, ki je čisto po svoje brez blišča, zato pa trpk doživljal čas nemškega gospodarskega »čudeža«.

Vse navedene knjige bodo naročniki prejeli konec novembra 1980.

V Mariboru že drugič podelili priznanja

Že lanska podelitev TOZD priznanj v Mariboru je pokazala, da so v gradbeni enoti na pravi poti. Gradbišni sveti so letos predlagali veliko več delavcev, kot je bilo priznanj. Že sam ta podatek pove, da je bila zamisel o TOZD priznanjih pravilna. Komisija je imela zelo težko delo, da je izbrala 25 nagrajencev. Večinoma so to delavci iz neposredne proizvodnje z gradbišč. Letošnja podelitev teh priznanj je bila še posebej slovesna, saj je sovpadala s 35-letnico Gradisa in 30-letnico samoupravljanja.

Podelitev je bila na osrednji TOZD proslavi v hali C mariborskega sejmišča. Udeležili so se je tudi upokojenci, ki se vedno proti koncu leta radi zbero v družbi svojih tovarišev.

Tako je letos zaploskalo nagrajencem preko tisoč njihovih tovarišev. Ponosno in zravnano so sprejemali iz rok predsednika DS Čač Vlada in direktorja GE Maribor Gačnik Franca, pismena priznanja in plakete.

«V imenu dobitnikov je spregovoril Peter Ilc. Bil je kratek, a je povedal veliko.» To ni priznanje samo

za nazaj, ampak tudi obveza za vnaprej,« je dejal tov. Ilc.

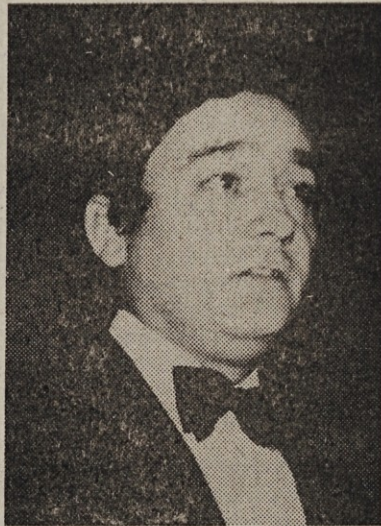
Poleg 25 dobitnikov iz mariborske gradbene enote sta letos prejela plakete tov. Rajko Zupančič in Ivan Božič iz skupnih služb. Poleg njiju pa še Alojz Lisjak in Martin Zajšek iz Maribora.

Plakete TOZD so prejeli: Franc Bagari, Štefan Gjerek, Peter Ilc, Ignac Pokeržnik ter Anton Sikošek.

Priznanje TOZD pa: Avgust Borko, Štefan Čituš, Janko Čeh, Lovro Klemenčič, Franc Kocbek, Stjepan Levačič, Jože Perhoč, Ivan Veselnik, Franc Zemljčič in Jože Šrok.

Nekaj dnevno bivanje v počitniškem domu na Pohorju pa so prejeli Josip Borak, Slava Dolšak, Jože Gumzer, Štefan Jambrosič, Franc Marko, Stjepan Matušin, Ivan Mikac, Janez Milošič, Franc Nežmah in Anton Zagorec.

Za dolgoletno sodelovanje in vsestransko prizadevanost pri razvoju mariborskega TOZD so prejeli plakete in priznanja tudi člani, ki so bili pri Gradisu skoraj od njegove ustanovitve, pa vse do pred kratkim, ko so se upokojili.

Peter Ilc se zahvaljuje v imenu nagrajencev

To so Borut Maister, Jože Pukšič, Viktor Pernat, Tobija Kohek, Aleksander Škerlak ter Ernest Kranjc.

Tako so v Mariboru zaključili še eno uspešno obdobje. Obdobje, v katerem so se vsi zaposleni trudili, da bi rezultati na koncu leta bili kar se da dobri. Delček tega uspeha je tudi delo letošnjih nagrajencev.

Na proslavi TOZD ob 35-letnici Gradisa je zapel tudi moški komorni zbor iz Ptuja, ki je pod vodstvom odličnega zborovodje zapel sedem pesmi. Po kulturnem programu so si člani kolektiva ogledali še film o 35-letnici Gradisa. Sicer odlično narejen film, je pokvarila izredno slaba projekcija, ki so jo opravili filmarji iz ljubljanskega Unikal studia. Škoda, kajti, kdor je videl ta film v kinodvorani, bo priznal, da je film vreden ogleda.

FRANJO ŠTROMAJER

Maribor dobil toplarno

V rekordnem času 168 dneh je bil v Mariboru zgrajena nova kotlovnica, oziroma toplarna. Čeprav je bilo nekaj zakasnitve pri uvozu opreme, lahko rečemo, da so se izvajalci potrudili in še pravočasno pred zimo končali objekt. Poleg Gradisa GE Maribor, ki je bil glavni nosilec gredbenih del, je pri izgradnji sodelovalo še več drugih podjetij, vsi pa so s svojim delom doprinesli, da je Maribor bogatejši še za nov sodoben objekt.

«V prvi etapi lahko kotlovnica ogreva okoli pettisoč stanovanj, pozneje, s postavitvijo dveh dodatnih kotlov, se bo zmogljivost znatno povečala«, nam je med drugim povedal tov. Franc Strelec, direktor toplotne oskrbe v izgradnji in nadaljeval: »Nedvomno je bila izbira izvajalca pravična. Menili smo, in to se je tudi pokazalo, da je Gradis sposoben narediti objekt (betonska dela) v tako kratkem času. Čista gredbena dela je Gradis izvršil v do-

ločenem roku v celoti, malce se je zataknilo le pri obrtniških delih.»

Ko smo se pri vodji gradbišča tov. Čaču — gr. ing., pozanimali, kako je s to stvarjo, je povedal: »Z gradbenimi deli smo bili »prehitri«. Po planu smo kar za mesec prej končali gradbena dela. To je za nas velik uspeh. Toda »zmešali smo štrene« obrtnikom, ki še niso bili pripravljene, poleg tega pa so imeli velike težave z materialom. Toda tudi to smo uspešno preblodli in skupaj z drugimi izvajalci pripravili objekt do končne faze».

— Po besedah tovariša Strelca znaša vrednost celotne naložbe okrog 270 milijonov dinarjev, od tega znaša delež Gradisa kar 110 milijonov.

Ni kaj, lepa številka ustvarjena v tako kratkem času in še pohvala investitorja, da se pri izbiri izvajalca niso zmotili.

FRANJO ŠTROMAJER

Na sliki (levo) tov. Viktor Pernat v pogovoru z direktorjem GE inž. Francem Gačnikom

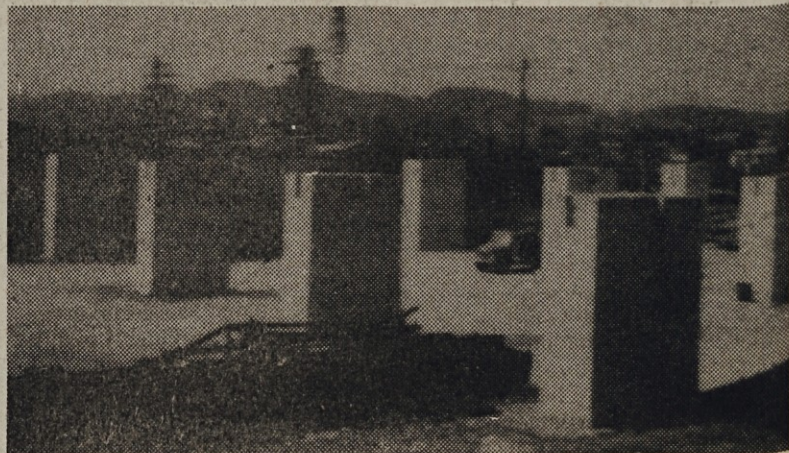
Tudi na Viktorja niso pozabili

Eden izmed letošnjih dobitnikov tozdrovih priznanj v Mariboru je tudi Viktor Pernat. Prejel je posebno priznanje za dolgoletno delo v sindikatu, v katerem je bil aktiven vse do predčasnega odhoda v pokoj. Ker mu bolezen ni dopuščala, da bi se udeležil svečane proslave ob 35-letnici Gradisa, na kateri so podelili

tozdrova priznanja, sta ga na domu obiskala direktor gradbene enote tov. Gačnik Franc, ter predsednik IO sindikata tov. Franc Čontala.

Poleg že omenjenega priznanja sta mu prinesla tudi knjižico 300 narodnih ter jubilejno značko.

Pozornost, ki je vredna posnemanja. FRANJO ŠTROMAJER

Temelji, ki čakajo na montažo jeklene konstrukcije

Završen je najsavremeniji, najsigurniji i najlepší tunel na svetu

Ovaj tunel je izkopen ispod Sent Cotharda u Alpima, skratio je put (preko planina se ranije vozilo 60 minuta a krog njega sada 12 minuta), i njegova dužina od 16.352 metra uz dozvoljen brzinu kretanja od 80 kilometara na čas može se proći za svega 12 minuta. Širok je 7,8 metara, sa jednom kolovoznom trakom za saobraćaj u dva pravca (po 3,3 metra). Uz glavni ima i pomoćni tunel — sporedni koga još zovu sigurnosni koji je olakšao radove na glavnom i preteže se uporedo glavnim na 30 metara uz njega. Na svakih 250 metara ovaj tunel je spojen sa glavnim i namenjen je da njime stignu — kada to zatreba — vozila hitne pomoći i vatrogasne službe. Prolazi između oba ova tunela mogu da se koriste i za sklonište ABH odbrano jer se hermetički zatvaraju. Radovi na njegovoj izgradnji počeli su u jesen 1969. godine i posle 11 godina, tunel je prebijan 26. marta 1976. godine i do 9. septembra sredjen a od tada (od 9. IX. 1980. god.) na upotrebi sa nepusnom moći od 1.800 vozila na čas. Koštao je 1.150 milijardi starih dinara. Iz uterbe zemlje izvadjene je 1.600.000 kubnih metara stena a zgraženo 400.000 kubnih metara cementa. U izgradnji tunela poginulo je 19 radnika (među njima nema ni jednog Jugoslovana).

Tunel ispod Sent Cotharda najduži prekopani tunel na svetu. Ali, on je danas i najlepší i najsigurniji objekat saobraćaja na svetu. Zašto?

Ovim tunelom se vozač prijatno vozi jer je tunel osvetljen hiljada fluorescentnih cevi. Tunel ima odličnu ventilaciju uz čiju se pomoć izbacuje zagađeni u isusava svež i čist alpski vazduh. Ventilacija ubacuje svež vazduh brzinom od 140 kilometara na čas sa visine od preko 2.000 metara.

Duž kolovoza ovog tunela postavljeno je 83 televizijskih kamera koje istovremeno prate tek saobraćaja kroz tunel i imaju vezu sa dežurnim kontrolnim centrima. Kontrolni centri su izgrađeni na ulazu i izlazu iz tunela. Svaki koji pokuša da u tunelu vozi brže od 80 k/č biće pri izlazu iz tunela dobro kažnjen. Nije samo to radi obezbeđenja vozača i vozila. U ovom tunelu postoji još niz drugih objekata koji to obezbeđuju. Na svakih 250 metara kolovoza izgrađena su udubljanja u zidovima tunela u kojima su instalirani telefoni i aparati za gašenje požara. Voda za gašenje požara može se koristiti iz hidranata kojih ima na svakih 125 metara kolovoza? Na kolovozu ovog tunela izgrađene su prostorije za ljude sa specijalnom zaštitom od požara. U tim prostorijama se može smestiti u slučaju potrebe i

do 60 ljudi. Misli se i na prostor za sklanjanje vozila u kvaru. Takav prostor je izgrađen na ovom delu puta kroz tunel na svaki 750 metara kolovoza. I ne samo to, već taj prostor je najsavremenije opremljen. Jer, čim automobil u kvaru udje u taj prostor, i dok još nije parkiran, automatski se uključuju alarmni uređaji u kontrolnom centru. To je tako podešeno da se istovremeno sve televizijske kamere instalirane na ovom savremenom putu kroz

tunel, usmeravaju prema tom mestu. Ukoliko je u pitanju neki udes i nastala potreba za pružanje kakve pomoći, odmah se može poslati na to mesto medicinska, vatrogasna ili tehnička pomoć. Iz ovoga se vidi de se protivpožarnim merama i gašenju nastalog požara poklanja velika pažnja u ovom objektu iz prostog razloga jer to može imati dalekosežne negativne posledice jer požar brzo troši kiseonik te ljudi koji se u tom momentu nadju na komu-

nikaciji mogu i u tom smislu biti ugroženi (da ostanu bez kiseonika). Zbog toga u tunelu postoji i poseban kompjuterski sistem koji odmah stupa u dejstvo u takvom slučaju. Taj kompjuterski sistem pre svega pojačava svetlost na ugroženom mestu, u prvo vreme smanjuje dotok kiseonika (čime se požar gasi jer nema kiseonika i ne može da se razgara.) U koliko ima kakvog unesrećenog taj neće u ovom tunelu dugo čekati na pomoć jer se u takvom slučaju svih dve stotine alarmnih uređaja koliko ih u njemu ima uključuje se u rad. I da ne nabrajamo jer u ovom objektu ima ekrana, radio stanica, kompjutera i raznih drugih uređaja koji su usmereni jedino na obezbeđenje čoveka i vozila koje prelazi kroz ovaj tunel. Eto zbo čega je ovaj tunel najduži, najlepší, najsavremeniji na svetu.

Rekli smo a ovde da ponovimo. Tunel se prodje za 12 minuta, dug je 16.352 metra, ima sugirnosni pomoćni tunel, opremljen je TV kamerama, kompjuterima i drugim uređajima za bezbednu vežnju i pružanje hitne sanitetske, protivpožarne i tehničke pomoći, a za njegove korišćenje se ne naplaćuje ništa.

MIHAJLO GEORGIEVSKI

Cvijeće za pale drugarice i drugove

Svake godine omladinci — učenici Gradisa iz doma Kvedrova 19 u Ljubljani, za Dan mrtvih, posjete Gramoznu jamu, spomenik zvjerskog mučenja i ubijanja nemoćnog naroda. Tom prilikom poklone cvijeće i zapale svijeće te čutanjem odaju počast palim drugovima i drugaricama, sinovima, kćerima, majkama i očevima naše slobode.

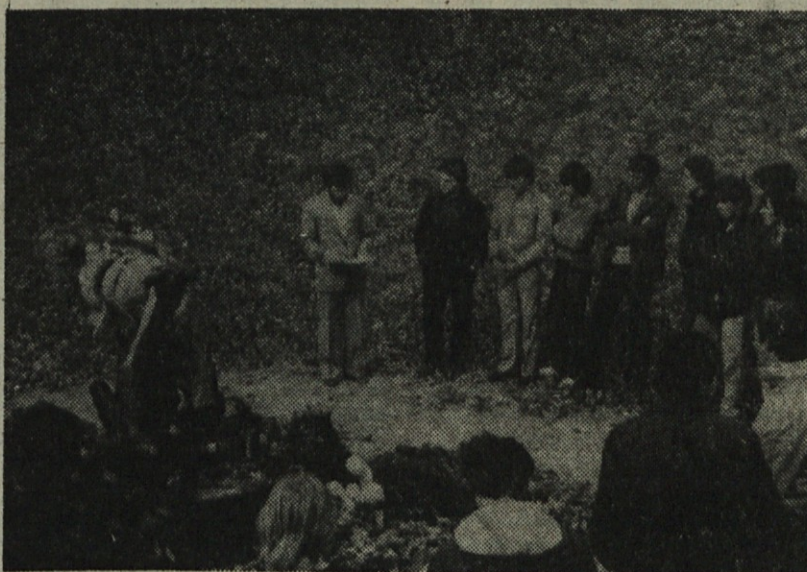
Tako je bilo i ove godine za taj dan. Učenici sami prispevaju novce za cvijeće sa kojim uljepšamo spomenik u Gramoznoj jami. Vraćajuči

se od spomenika u Gramoznoj jami obišli smo i spómnik padlim partizanima na Žalama.

Pored toga, naša dramska skupina priredi svake godine povodom Dana mrtvih kratak program na temu — NOB. Kroz pjesme, recitacije, skečeve prisjećamo se onih junačkih dana, kad se borilo i ginilo za slobodu, za Tita, za Jugoslaviju.

Takve manifestacije će i u ubuduće izvoditi generacije Gradisovih učenika iz Kvedrove 19 u Ljubljani.

MILENKO NIKIĆ

Naši učenici so obiskali spomenik padlim žrtvama NOB v Gramozni jami

PAR-NEPAR Zapisi

Članovi samoupravne kontrole drže interne straže... Pored službene garaže.

Pitamo se kako će ubuduće da se krađu bogu dani? Pa sigurno manje na simpoziju — parkingu i piknik-poljani.

Kakav se tek na konkursnim relacijama kontakt-program stvara a nigde radara, a nigde radara.

Automatski menjač su sasvim sigurno izmislili nakupci. Sa kakvom tek oni automatikom menjaju rupe u novčaniku.

Kad »ideš do daske« sada dobro pazi na brzinski šraf. Umesto ban-dere udaraš direktno u — paragraf.

Daj migavac u fondovima levo pa desno. Jok, ne ide... Za deblju stambenu listu svuda tesno.

Obletnica — 35 let

Potrebno je bilo davno porušenu zemlju gradit, tražit kadar svih zanata, majstora i stručnjaka. Svako je mogao, ko je hteo za posao se prijavit — kod novoga preduzeća za građenja —

GIP »GRADIS-a«
Od samoga osnivanja u oktobru posle rata, planovi se postavise, da se zemlja što pre gradi. Radilo se bez prestanka, nije bila važna plata. Probleme smo odklanjali, planirano uradili.

Uspeši su bili brojni, u radu smo nespokorni. Bilo nas je stalno više, a naš rad je dokaz svima što istoriju našu piše. Ponosni smo na tih naših trideset pet radnih leta, a u srcu svaki želi — bolji uspeh — glavna meta.

Milenko Nikić

Kada se odlazi a kada prekida služenje vojnog roka?

Po Zakonu o vojnoj obavezi koji je Skupština SFRJ usvojila 26. juna 1980. godine na sednici Saveznog veća, služenje vojnog roka na zahtev regruta može biti u određenim uslovima odloženo. Odlaganje služenja vojnog roka može se odobriti u sledeća tri slučaja i to:

— Na zahtev regruta koji je jedini hranilac porodice i to za vreme dok ima to svojstvo ali najdocije do kraja novembra meseca kalendarske godine u kojoj regrut koji traži ovo odlaganje navršava 27. godina života.

— Služenje vojnog roka odlaže se i polovini odnosno većem delu regruta, ako je njihov broj neparan — koji su članovi jednog domaćinstva, ako se jedan ili više članova tog domaćinstva upućuje ili se već nalazi na služenju vojnog roka — za

vreme dok taj član (odnosno toj polovini) ne odsluži vojni rok ili ne bude iz drugih razloga otpušten iz JNA ali najdocije do kraja meseca novembra kalendarske godine u kojoj navršavaju 27 godina starosti.

— Služenje vojnog roka na zahtev regruta odlaže se i ako usled smrti ili teške bolesti u porodici ili usled elementarne nepogode porodica regruta bude dovedena u težak položaj njegovim upućivanjem u JNA na odsluženje vojnog roka. Ovo odlaganje se vrši za vreme dok takvi razlozi postoje ali najduže za jednu godinu.

Regrut će se udovoljiti zahtevu za odlaganje služenja vojnog roka za narod na godinu ako blagovremeno podnese zahtev za odlaganje služenja vojnog roka i uz njega potrebno dokaza u roku od 8 dana od dana

kada je primio poziv ili kada je obavešten o njegovom upućivanju na služenje vojnog roka. Ikada regrutu bude odloženo služenje vojnog roka ovaj ga Zakon obavezuje da na vreme obavesti nadležni organ društveno-političke zajednice o nastaloj eventualnoj promeni zbog koje mu ovo pravo prestaje. To mora uraditi u roku od 8 dana od dana nastanka takve promene. Propise o odlaganju služenja vojnog roka odnosi po ovlašćenju iz ovog Zakona Savezni sekretarijat za narodnu odbranu.

Služenje vojnog roka se može prekinuti u sledećih pet slučajeva i to:

1. — Licu koje služi vojni rok u dva dela (to su omladinci upisani na fakultet ili drugu visoku ili višu školu). Ta lica se upućuje na odsluženje prvog dela vojnog roka u trajanju od 12 meseci posle završene srednje škole usmerenog obrazovanja. Tada mu se prekida služenje vojnog roka i drugi deo vojnog roka u trajanju od 3 meseci odslužuje posle završetka studija odnosno kada mu prestane svojstvo studenta ali najkasnije do 26 godine života. To se čini u tom slučaju ako isti na mesec dana pre isteka služenja prvog dela vojnog roka ne izjavi da želi vojni rok da odsluži u jednom — neprekidnom — trajanju.

2. — Služenje vojnog roka se prekida licu koje je u toku služenja vojnog roka oglašeno privremeno nesposobnim za služenje vojnog roka.

3. — Licu kojeg je vojni sud osudio na kaznu maloletničkog zatvora ili bezuslovno na kaznu zatvora — dok kaznu ne izdrži ili bude po nekom osnovu otpušten.

4. — Lice kojeg je neki drugi sud pravosnažnom odlukom osudio na bezuslovnu kaznu zatvora dužu od 6 meseci, ili na kaznu maloletničkog zatvora dok kaznu ne izdrži ili bude pušten po drugom osnovu. No ako do kraja služenja vojnog roka nema više od 6 meseci, služenje vojnog roka se u ovom slučaju ne prekida.

5. — Licu protiv koga je pokrenut krivični postupak zbog krivične dela učinjenog pre stupanja na odsluženje vojnog roka — za koje se godini po službenoj dužnosti ako je za to delo predviđena kazna preko 3 godine zatvora.

Služenje vojnog roka se može prekinuti regrutu samo jedanput ako se to treba učiniti po drugi put iste se provodi u rezervni sastav oružanih snaga naše zemlje bez obzira na to, koliko je vremena služio vojni rok.

M. GEORGIEVSKI

Sindikalni sastanak nije zbor radnika

Kada se sastanak osnovne organizacije Saveza sindikata poistovjeti sa zborom radnika, onda ona postaje nepotrebna i suvišna. Ta pojava još uvijek nije rijetka u nekim radnim sredinama. To pokazuje, da se, iako je prošlo već puna godina dana od kada su održani sindikalni kongresi u nas, nije svugde u potpunosti shvatila prava uloga sindikata, ali ni zbora radnika.

Ovakva konstatacija iznesena je i na nedavno održanom savjetovanju predstavnika sindikata iz svih naših republika i pokrajina u Zagrebu, pri čemu je posebno ukazano da sindikalna organizacija ima zadatak da »klasno priprema« samoupravne odluke koje se donose na samoupravnim tijelima kao i u organima društveno-političkih zajednica i SIZ-ova.

Još uvijek nije rijedak primjer da se tamo gdje nije shvaćena uloga i funkcija osnovne organizacije sindikata kao nezamjenjiva u praksi, prije zbora radnika sastaju — izvršni odbor osnovne organizacije sindikata, sekretarijat ili cjelokupno članstvo OOSK, radnički savjet i drugi, se to najčešće naziva »politički aktiv«. Na tom skupu se »izgradjuju« stavovi koji se kasnije prezentiraju zboru radnika da ih usvoje.

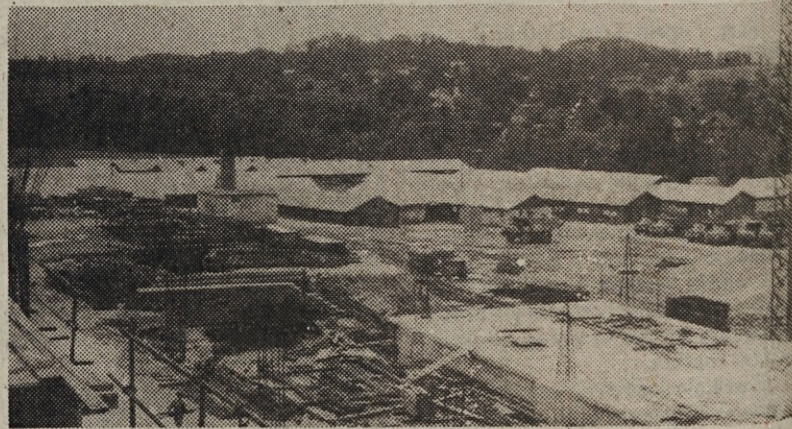
Praksa je, međutim, pokazala da tamo gdje je zrelo prihvaćena uloga sindikata, koji ima i ne mali broj zakonskih obaveza i ovlašćenja, osnovna sindikalna organizacija ima uvijek vlastiti stav o svim važnijim pitanjima o kojima se samoupravno

odlučuje u osnovnim organizacijama udruženog rada. Sindikalna organizacija je obavezna da se tako ponaša i da osigura čiji će temelji biti na klasnim osnovama.

Tamo gdje je ponašanje drugačije i gdje se omalovažava uloga i aktivnost osnovne organizacije sindikata kojim se pridodaju i svjesni otpori tehnomenadžerskih i birokratsko-administrativnih snaga, ova društveno-politička organizacija ne može u toj sredini provesti stavove i zaključke usvojene za kongresima. Prema tome, ona tada mora dobiti pomoć i svih drugih organiziranih subjektivnih snaga kako bi mogla ostvarivati sve odredbe i našeg Ustava i Zakona o udruženom radu, koje se odnose na njenu ulogu i zadatke.

A zadaci pred sindikatom ovoj godini izuzetno su veliki i kad je u pitanju donošenje srednjeročnih i dugoročnih programa razvoja, borba za stalno povećavanje produktivnosti i efikasnosti rada, razvijanje dohodkovnih odnosa kao i aktuelno provodjenje programa mjera ekonomske stabilizacije. Te poslove sindikat neće moći ostvariti sve dotle dok temeljna čelija — njegova osnovna organizacija ne bude stala čvrsto na noge i ne preuzme sve obaveze koje su pred sindikat postavljene. U ovom trenutku, kako je zaključeno i na savjetovanju, prioritetno pitanje za sve članove Sindikata je jačanje osnovne organizacije.

SAVAN TOMAŠEVIĆ

Pregled na delavsko naselje

Izgubljeno proljeće

Duga mi pokazuje put ka domu,
da često pun sumnje,
ležim u drveću otvorenih očiju,
ja imam razloga za ovu ljubav
i opravdanja za ovu svetlost u
objektima bliskim i dalekim.
Ah, kako bih noćas spustio glavu
na nečije krilo,
i pogledao očima u oči,
a one čute i čute,
a nas je samo dvoje,
Ti me više ne voliš, jer više nisam
slavan,
a mojom tuži, moja mama
ne može kupiti igračku
koja se zove Tanja.

Voleo sam te više od prve lubenice,
više od Sanje i Geze
više nego čezne što mi ih babo kupio
za kerenje.

Uči su ti sive boje,
a sivilo liči na svilu,
u krilu sam te držao,
kosu sam ti kvasio usnama.

I danas nosim miris tvojih usana,
koje me podsećaju na oljuštene kore
narandže.

Oprosti Tanjuša,
oprosti zbog jednog izgubljenog
proljeća.

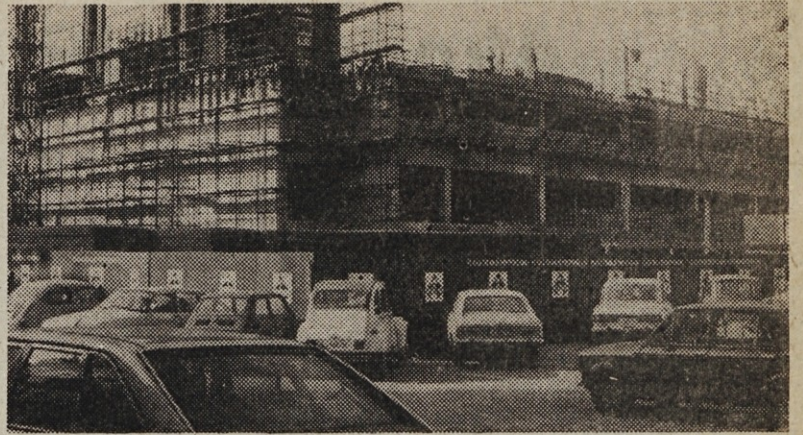
Aleksandar Bojanić

Tehnični center Ljubljanske banke raste

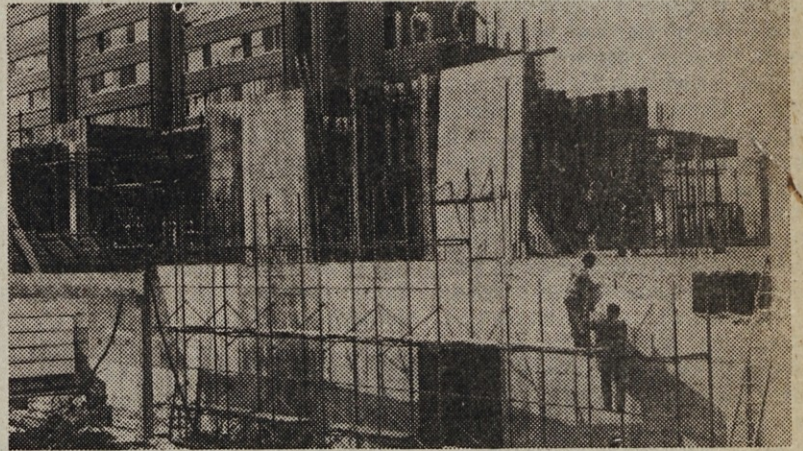
V neposredni bližini nove emonine poslovne stavbe na Šmartinski cesti in nasproti gradisovih skupnih služb gradijo že leto dni delavci tozda GELjubljana okolica tehnični center Ljubljanske banke. Objekt se sestoji iz dveh kleti, pritličja, dveh nadstropij in strešne etaže. Tlorisne

dimenzije so: dolžina 73 in širina 50 metrov. Gradnja poteka po planu, saj bodo v kratkem začeli s pokrivanjem objekta. Streho sestavljajo jekleni nosilci, preko katerih pride leseni del strehe. Na to pride kritina iz bakrene pločevine.

C. PAVLIN

Gradimo tudi tehnični center ljubljanske banke

Tehnični center ljubljanske banke gradimo pred našimi službami

»Topli preizkus« jedrske elektrarne

V Krškem, na gradbišču naše prve jedrske elektrarne so pričeli s tako imenovanim »toplím preizkusom« testirati naprave, kar je zadnja pomembna stopnja pred vlaganjem jedrskega goriva v reaktor.

Tako bodo preizkusili delovanje vseh sistemov, pod pogoji, kakršni bodo med obratovanjem. Voda je v sistemu elektrarne ogreta na skoraj 300 stopinj celzija in je pod pritiskom 157 atmosfer.

Preizkus je v teku brez jedrskega

goriva, tega, tako predvidevajo, bodo vložili v sredino reaktorja v začetku prihodnjega leta.

Sredi leta 1981 pa naj bi steklo poizkusno obratovanje.

15. oktobra prihodnje leto, tako zatrjujejo naši in Westinghousovi strokovnjaki, se bo jedrska elektrarna vključila v električno omrežje.

Ne majhen delež pri tej zmagi imajo tudi Gradisovi delavci, zato veljajo čestitke tudi njim.

FRANJO ŠTROMAJER

Kooperanti, ne tako!

Dobro ime Gradisa lahko hitro zapravite

Ker Gradis večji del nastopa kot kompletan izvajalec del (nudi tudi kooperantske usluge), naredimo včasih tudi komu »medvedjo uslugo«. Težave s kooperanti (ne z vsemi!) so znane vsakemu vodji sektorja. Ne samo roki tudi kvaliteta se vidi že čez nekaj časa. Posebej je znan problem izolacije ravnih streh. Če je ta površno narejena in delana še v nepravem letnem času, so rezultati hitro vidni. Potem pa zvonijo telefoni. In Gradis je vsega kriv.

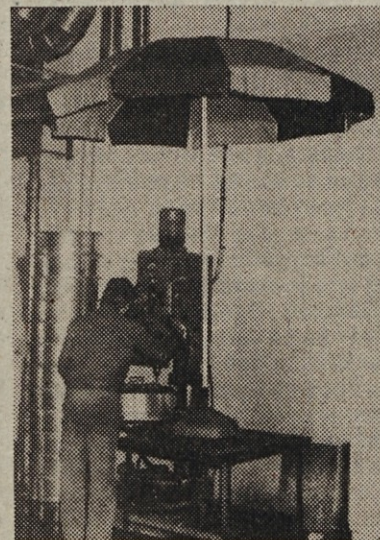
Streha pa pušča in pušča, telefoni pa brnijo. Rešitev je verjetno edinole v tem, da bo Gradis imel svojo lastno ekipo za izolacije streh.

Do takrat si bodo pa delavci, ki že delajo v novi hali (na sliki) pomagali z vrtnimi senčniki, ki sedaj v zimskem času itak počivajo.

Delavec pri stroju pa si bo še naprej pel (in delal) svojo pesem: Če pušča ravna streha ne ženi krik in vik na mizo zraven sebe

postavi sončni si dežnik... (in čakaj, da pride obrtnik).

FRANJO ŠTROMAJER

Delavec si je pomagal sam

Galerija Rotovž v novi preobleki

Letos, ob Dnevu republike, postaja Maribor bogatejši s pomembno kulturno ustanovo, ko bodo odprta vrata novi »Galeriji Rotovž«. Zgrajena je bila s finančnimi sredstvi, ki so jih s samoupravnim sporazumom prispevale temeljne in druge organizacije združenega dela naše občine. Maribor je tako v samem središču mesta dobil kulturni prostor, ki se bo vključeval v njegovo življenje in istočasno s pomočjo ustvarjalcev likovne kulture tudi sam aktivno posegal v utrip in oblikovanje družbenega življenja.

Zato je prav, da Galeriji Rotovž zaželimo bogato in uspešno kulturno poslanstvo — poslanstvo med najširšim krogom delovnih ljudi in občanov, saj je njim namenjena.

V ta nov, čudovit prostor prvič stopa triennale Ekologija-umetnost — EKO '80 in se rojeva skupaj z njim. Pobuda Razstavnega salona Rotovž in Kulturne skupnosti občine, da tak triennale organiziramo v Mariboru, je v Konferenci socialistične zveze delovnih ljudi Maribor naletela na široko podporo. Pobuda je bila pozdravljena zlasti zato, ker na ta način preko umetniške izpovedi pristopimo do izredno perečega družbenega problema, kot je odnos do prostora, v katerem živimo, najsi bo od delovnega mesta v tovarni do vseh problemov prostorskega načrtovanja in poseganja v prostor.

Okolje, človek — kultura je troje dejstev, ki živijo skupaj, vendar, žal, lahko tudi toliko narazen, da drug drugega izključujejo. Triennale EKO'80 želi opozoriti na to nevarnost oz. že na dejstvo, da človek pozablja na okolje in, da zato kljub svoji tehnični in tehnološki dominaciji, kljub ogromnemu materialnemu bogastvu, ki ga ima, postaja prav do okolja nekulturen, s tem pa nekulturen zlasti do sočloveka.

Ne samo z likovno razstavo, tudi s strokovnim posvetovanjem, ki ga organizira mariborska Univerza v času ekoloških dni, z aktivnostjo v naših šolah in društvih, z aktivnostjo v naših delovnih organizacijah pa vse do zbora krajevnih skupnosti pri Skupščini občine Maribor, želimo dati poudarek, da prav v takem industrijskem in gospodarskem centru, kot je Maribor, mobiliziramo vse moči, da bo okolje čim bolj odraz visoke kulture človeka in da bo človek kar najbolj sestavni del življenja in njem.

V imenu pripravljalnega želim trienalu EKO'80, kot tudi celotnemu programu ekoloških dni, še posebej strokovnemu posvetovanju, čimveč uspeha, tako v tej prvi predstavitvi kot tudi v dolgoročnih načrtih, ki jih ima.

Predsednik
Skupščine občine Maribor
RAFAEL RAZPFT dipl. ing.

Akcija NNNP 80/81

Naša dežela ni niti v preteklosti in tudi ne bo v prihodnje nikogar ogrožala. Čvrsto pa smo odločni braniti svojo samostojnost, svojo svobodo, neodvisnost in enakopravnost narodov in narodnosti. Tako bomo ravnali tudi v prihodnje. Na istih načelih želimo sožitje s sosedi in drugimi državami in narodi. Iz narave naše družbene ureditve izhaja dobronameren prijateljski odnos do vseh. Toda živeti moramo v realnem svetu, kjer zelo pogosto oblast močnejšega sili na plan. Primer: Kampučija, Afganistan, Bližnji vzhod, vojna med Irakom in Iranom, Afrika. To nas obvezuje, da tudi v prihodnje uresničujemo ideje o oboroženem ljudstvu, razvijanju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite, katere udarno jedro je JLA in služba državne in javne varnosti.

Organizirano se tako, da vse politične sile delujejo za krepitev obrambe in zaščite. Na tem področju ne smemo dovoliti popuščenja, samozadovoljstva in ne pasivnosti. Nadaljevati moramo s krepitvijo in razvojem sistema splošne ljudske obrambe in družbene samo-

zaščite, da bi tako preprečili sleherna presenečenja najsi bo od zunanjih ali notranjih nasprotnikov. Pomembna je značilnost, da učinkovito in enotno delujemo v zaostrenih razmerah v morebitni vojni in agresiji ter ob elementarnih nesrečah.

Tudi akcija »NNNP-79«, ki smo jo opravili v letu 1979 je pokazala dobre rezultate in množične udeležbe zaposlenih v TOZD. Osnovni namen akcije je krepitev obrambnega mehanizma SLO in DS, krepitev moralopolitične vrednosti, vzgoje in zavesti SLO in DS, ki so nezamenljiv dejavnik varnosti naše ožje in širše domovine. Takšna aktivnost je posebej pomembna za sedanjí čas, ko se zavoljo nestabilnih mednarodnih razmer in politike obeh blokov do stališča sile intervencije.

Akcija NNNP-80-81 bo tekla tudi spomladi 1981 s tem, da priprave že potekajo in bodo v prihodnjih mesecih dokončno izdelane. Sama akcija pričakuje in terja sodelovanje in angažiranje vseh zaposlenih v kolektivu. Potek priprav za akcijo začetak junija 1980, ko smo od Koordinacijskega odbora za izvedbo akcije NNNP 80-81 ŠZDL Maribor sprejeli osnovna izhodišča za akcijo.

V tem navodilu so navedene težiščne aktivnosti in časovna opredelitev za planiranje in izvedbo akcije.

V ta namen smo v GIP Gradis TOZD GE Nizke gradnje in TOZD Biro za projektiranje izdelali program za akcijo, ki je obravnavan na sestanku Komiteja za LO in DS in OOK.

Program akcije je usmerjen v smeri dograjevanja obrambnih priprav, oz. obrambnega načrta, prevera usposobljenosti posameznih elementov iz obrambnega načrta.

Z načrtom je zagotovljeno intenzivnejše usposabljanje delovnih ljudi za SLO in DS. V ta namen smo organizirali predavanja za vse zaposlene po naslednjih vprašanih:

- organizacija SLO in DS v TOZD in Zakon o SLO in DS
- uresničevanje SLO in DS za preteklo obdobje
- splošna načela obrambnega sistema
- podružabljanje obrambnih priprav
- kako delovni ljudje uresničujejo priprave za SLO in DS
- prikaz filmov iz SLO in DS
- spoznavanje z teh. sredstvi iz SLO in DS

Predavanja so izvedena tako, da

so uporabljeni shematski prikazi z grafoskopom s potrebno obrazložitvijo zakonskih določil. Za tehnična sredstva za zasiguran praktični pouk.

LABUS LUKA

Prešernov rojstni dan

Spet se bliža 3. december, dan, ki bi ga morali vsi Slovenci dočakati z radostjo in ponosom. Dan, ki bi moral biti letos še posebno slovesen, zakaj minilo bo natančno sto osemdeset let od rojstva največjega slovenskega pesnika, dr. Franceta Prešerna; tega genija, ki je izšel iz ljudstva, v katerem se je posebil genij vsega slovenstva. Seveda bomo vsak po svoje doživeli letošnji 3. december, bilo pa bi prav in lepo, ko bi vsaj del tega prazničnega dne preživeli ob katerikoli dobri slovenski knjigi, saj smo se Slovenci prav po zaslugi naših besednih ustvarjalcev ohranili kot samostojen, kljub majhnosti visoko kulturni narod, ki si je po stoletjih tuje oblasti priboril tudi resnično svobodo in neodvisnost, zlasti mednarodnoosvobodilno vojno v letih 1941-1945. Kot že tolikokrat poprej, so bile tudi v tistih strašnih dneh prav besedne umetnine Prešerna in drugih slovenskih pesnikov in pisateljev tista spodbuda, ki je pomagala partizanom in vsem zavednim ljudem naše domovine vztrajati in zmagati v boju z mnogo številčnejšim, bolj oboroženim sovražnikom.

Dokažimo, da smo tudi dandanašnji, kljub ozračju potrošniške mrzlice in hlastanja za materialnimi dobrinami, še vedno kulturni narod, da smo vredni potomci svojih pogumnih, narodno zavednih, svobodoljubnih dedov, mater in očetov, da smo hvaležni potomci dr. Franceta Prešerna. Dokažimo to z resnično ljubeznijo do lepe slovenske besede, to ljubezen pa bomo nabolje dokazali s tem, da bomo z razumom in srcem prebrali katero od del naših slovenskih pesnikov in pisateljev.

Morda ne bo napak, če bomo na tak slavnosten dan, kot je 3. december, vzeli v roke razen Prešernovih POEZIJ še katero od knjig, ki jih leto za letom ob Prešernovem rojstnem dnevu pošilja med slovenske ljudi PREŠERNOVA DRUŽBA. Ta je letos, ob 180. obletnici Prešernovega rojstva, za svoje člane, novovega rojstva, za svoje člane, naročnike Redne knjižne zbirke in druge bralce, pripravila šest knjig, vezanih v celo platno, z večbarvnim ščitnim ovitkom. Prešernov koledar za leto 1981, Slovenske otroške pesmi z naslovom NAJ MI SJE SONČECE, DELOVNI DAN SE-STRE MARIJE, VELIKA ZMEDA, DRUŽINA IN ZDRAVJE ter roman BLODNI OGENJ IN PLAMEN so knjige, zanimive za vsakega ljubitelja lepe knjige.

FRANJO ŠTROMAJER

Knjiga in jaz

Ko poskušam premisliti svoj odnos do knjige, se spominim pogoste fraze, da je knjiga najboljša človekova prijateljica. Ta formulacija mi ni bila nikdar posebej všeč, predvsem me preveč spominja na naslove šolskih in domačih nalog, po drugi strani pa sem sam doživljal knjigo sicer zelo vznemirljivo, vendar nikdar kot prijateljico.

Ko sem bil otrok, smo imeli doma malo knjig, bili smo bolj revni kot ne, ata in mama pa sta se morala ukvarjati s povsem drugimi problemi, ne pa s knjigami. Vendar je bilo pri hiši nekaj knjig, in čerovno bi mama večkrat potrebovala za rojstni dan bluzo ali nogavice, ji je ata, ali pa mi otroci, raje kupil knjigo. Imeli smo neko staro sveto pismo z ilustracijami. Ta knjiga mi je vzbujala določeno grozo s strahotami pekla, ki sem jih videl narisane, ko še nisem znal brati. Mogoče se celo kač tako panično bojim iz tistih časov, zaradi kače, ki je bila narisana na drevesu z jabolkom. Tudi pustolovske knjige, iz katerih nam je mama kaj prebrala, so me vodile v svet skrivnosti, strahu, napetih nesrečnih situacij, ki pa sem si jih na moč živo predstavljal in o katerih se mi je ponoči sanjalo. Vsebinska knjig je bila zame neke vrste sanje, mora, drug in skrivnosten svet.

Potem nam je mama po večerih brala Cankarjeve črtice. Na moč sem se jokal, ko nam je brala Jureta, Skodelico kavč, Pavličkovo krono... Ko je oguljena knjiga Cankarjevih črtic ležala na mizi, sem jo gledal s solznimi očmi in jo spoštoval, v meni pa se je budila slaba vest, ker sem bil sam večkrat hudoben z mamo. Cankarjeve knjige so bile zame neke vrste očiščenje, sladka in trpeča pokora za moje grehe. Ko sem hodil v šolo, sem znal na pamet stavek iz Domna: »Ali veš koga so danes pokopali«, je vprašal Domen osorno. To sem govoril na glas na poti v šolo in sosedje so me imeli za zmešanega. Seveda sem krvavo verjel, da je Domen metal polena v moče lovce, da je berač Urh zares vedel vse, kar se je dogajalo v Jurčevi hiši, na graščini in drugod. Zelo sem bil nesrečen, ko sem izvedel, da ni vse res, kar se je godilo v knjigah in da si Jurčič vse izmislil. Potem sem bral samo Jurčičeve knjige, vse, večkrat. Prebral sem knjigo o njem Pot desetega brata, ki jo je ata kupil mami za god. Knjigo sem prebral desetkrat, kajti tudi sam sem želel postati pisatelj. Ker je to biografska knjiga, nisem imel razloga, da bi ne verjel, da je vse res, kar piše v njej. Še vedno so bile te knjige nekaj skrivnostnega, daljnega, ne-

dosegljivega, še vedno sanja in mora. Nikdar pa prijateljice. Saj v prijateljice ne moreš biti nerazumno zaljubljen.

Potem sem imel cankarjansko ero. Bral sem vsega Cankarja, večkrat, nešteto krat. Oblačil, pil, govoril sem kot Cankar. Snubil dekleta z njegovimi verzi in stavki in ostajal seveda praznih rok, ker redka dekleta »grizejo« na Cankarjeve citate. Pri vojaki sem norel za Krležo, prebral sem vsega od spredaj naprej in od zadaj naprej.

Knjige so še vedno zame strast in ljubezen. V svojo hvalo moram priznati, da svojih ljubezni nisem izdal, še vedno cenim Jurčiča, Krležo, Cankarja in seveda vse naslednje ljubezni, vendar tako izrazitih ni bilo več (dramatiki so spet drugo).

Potem se je zgodilo, da sem sam napisal knjigo in so mi jo natisnili. Spet sem se obnašal kot nerazumen zaljubljenec. Ogledeval sem svojo prvo knjigo, kakor je baje (tako piše Jože Pahor) Jurčič ogledeval svojega Jurija Kozjaka. Rad bi jo vsakemu pokazal, pa sem se otročje smraoval. Če sem jo komu poklonil, sem bil rdeč v obraz. Tak je torej moj odnos do knjige: knjiga je moja nora ljubezen, moja mora, sanja, groza, drugi jaz. Prijateljice pa imam druge.

TONE PARTLIČ

Akcija 1000 delavcev-sodelavcev

Dobri rezultati

Vse bolj spoznavamo, da je temeljni pogoj vsakega odločanja ustrezna obveščenost, vendar ni dovolj, da je delavec le obveščen. Obveščati mora tudi sam. Aktivno se mora vključiti v pretok informacij, saj samo dobro obveščen delavec lahko samoupravno in odgovorno odloča, v takšni obveščenosti in odločanju pa je moč nas vseh.

Prav zaradi teh razlogov je komisija za informiranje in politično propagando pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije dala pobudo za akcijo 1.000 delavcev — sodelavcev. Akcija se je začela letos maja in traja do konca leta. Po zadnjih poročilih Delavske enotnosti, katera objavlja seznam imen novih dopisnikov in najbolj zanimive prispevke, je število dopisnikov že presežlo številko 1.600, kar pomeni, da je prvotno postavljena številka že presežena, da je akcija dala dobre rezultate in se še vedno nadaljuje.

Tudi naše uredništvo se je vključilo v akcijo, tako da že dalj časa organizirano razširjamo krog dopisnikov. Od julijske številke, ko se je v našem glasilu pojavil prvi prispevek novega sodelavca, pa do oktobrske, smo uspeli pridobiti 16 novih sodelavcev — dopisnikov. Tudi v tej številki boste opazili nekaj znakov, ki so simbol naše akcije, s katerim pa označimo vsaki prispevek novega sodelavca. Imena prvih sodelavcev so že bila objavljena v Delavski enotnosti, ostali pa bodo še do konca leta.

Vsi novi sodelavci v akciji »Tisoč delavcev — sodelavcev« bodo prijeli veliko oštevilčeno značko z simbo-

lom akcije. To priznanje bo vsem slavnostno podeljeno po koncu akcije. Vsak sodelavec bo dobil značko, s tisto številko, pod katero je bilo njegovo ime objavljeno v Delavski enotnosti.

Vse, ki se želite vključiti v našo akcijo, opozarjamo, da je rok za oddajo vaših prispevkov 30. dan v mesecu, kajti le tako bo vaš prispevek izšel že v naslednji številki. S tem boste tudi vi postali naš novi sodelavec-dopisnik in boste po končani akciji dobili omenjeno značko.

Gradisov vestnik začenja v pričujoči številki objavljati imena delavcev, ki so se odzvali vabilu Zveze sindikatov Slovenije in našem vabilu k sodelovanju in so nam že poslali svoje prispevke. Poleg imen, naših novih delavcev, ki so že bila objavljena v Delavski enotnosti in kopijo, ki jo objavljamo v tej številki, so novi sodelavci naslednji naši delavci: Gregor Oblak, Edo Kragelj, Ivo Mahajnc, Adela Simon, Ludvik Rizmal, Josip Humek in vsi sodelavci, katerih prispevke objavljamo v tej številki glasila.

C. PAVLIN

Delavci-novi sodelavci

- 339. Stjepan Perković GIP Gradis
- 340. Rajko Ješovnik
- 341. Zlatko Otomanček
- 342. Jože Sver
- 343. Ludvik Rudolf
- 344. Jani Klančar
- 345. Marko Zontar
- 346. Milenko Nikić
- 347. Alojz Polajnar
- 348. Rašo Jovanović

Dva jubilaranta v Kovinskih obratih

Novembra sta dva delavca Kovinskih obratov Ljubljana slavila jubileje. Ivanka Sterle je slavila petdeseti in Franc Novinc šestdeseti rojstni dan. Obiskali smo slavljenca in se pogovorili z obema.

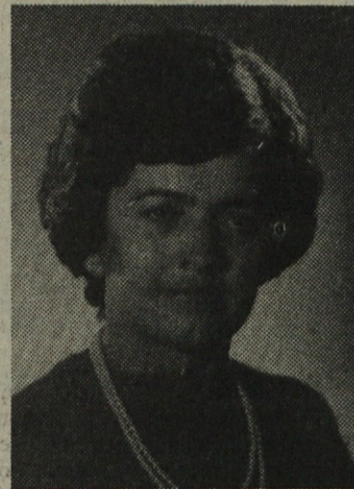
IVANKA STERLE se je rodila 13. novembra 1930 leta. H Gradisu je, v takratne Centralne obrate, prišla pred 25 leti, pred tem pa je že šest let delala v Pionirju Novo mesto. Spominja se svojih prvih začetkov: »Po sestri-nem nagovarjanju sem se iz No-vega mesta preselila v Ljubljano in zaposlila v gradisovih Centralnih obratih. Najprej sem delala v fakturnem oddelku, potem na obračunu osebnih dohodkov za šoferje, nakar sem 10 let delala v tajništvu. Iz tajništva sem šla v likvidaturo, kjer delam še danes. V tistem času, ko sem pričela

delati, je primanjkovalo kadrov, veliko smo delali tudi udarniško in popoldan. Spominjam se, da smo včasih delali tudi do enajstih ponoči, ali pa tudi ob sobotah in nedeljah. Bili so to težki, pa vendarle po svoje, lepi časi.«

FRANC NOVINC je 27. novembra proslavil šestdeseti rojstni dan. Kot je sam povedal, bo delal samo še do konca leta, potem se bo upokojil. Pri Gradisu je od 1948 leta, ko je v takratne Centralne obrate prišel iz vojske. Predno je šel v vojsko, je leto dni delal na železnici in vozil lokomotive. V Gradisu se je zaposlil kot ključavničar. Sodelavci vedo povedati, da je zelo dober majstor, saj je edini on znal variti aluminij.

Obema jubilarantom in dolgoletnima gradisovcema čestita tudi uredništvo Gradisovega vestnika.

C. PAVLIN

Ivanka Sterle

Franc Novinc

Dopust na Češkem

Potopis ali kaj vidiš, če nič ne vidiš!

26. 8. — torek

— Odpeljali smo se v 150 km oddaljene Češke Budejovice (tudi Švejk je hodil tu) in si malo pred njimi ogledali grad Hluboka nad Vltavo. Grad je iz 13. stoletja in je bil kasneje večkrat obnovljen ter bil vse do leta 1948 v privatni lastnini.

— Enkratni so ogromni gobelini, rezbarije, marmor, parketi. To je treba videti, sicer pa ni bilo težko, saj je za lasntika delalo 80.000 tlačanov. (toliko jih še »Gradis« nima, razlika je le v tem, da so oni delali zastoj, mi pa za »pare«).

— Vredna ogleda je rezbarija cele stene velike sobane, ki jo je rod rezbarjev delal celo življenje, ali pa zložljiva miza v jedilnici z večminogami, okoli katere je lahko sedelo 74 jedcev.

27. 8. — sreda

— Izlet v Karlovy Vary, zdravilišče, ki ga omenjajo že v 14. stoletju, kraj, kjer so si v vodi, ko priteče iz zemlje topli 72—73 stopinj Celzija lajšali težave, kralji, cesarji, markizi, vsa smetana tedanje Evrope.

— Ogromno je staromodnih hotelov ob enem novem, ki pa ga je vredno videti, zaradi velikosti in solidne gradbene izvedbe.

— Manjši nakupi, kosilo in mimo znamenite vasi Lidic domov.

— Po slavnostni večerji, ki je bila obenem tudi uradno slovo, še kratki klepeti po skupinicah, prijetno in veselo — spanje.

28. 8. — četrtek

— Dopusta je konec!

— Zjutraj smo že ob 8-ih odpe-

ljali v Prago, da napravimo še zadnje krone, kar sploh ni bilo težko. Po kosilu smo se spet vrgli na parkiranje, ki ni bilo tako težko, kajti večina je sedaj imela več kovčkov, pa tudi več prtljage.

— Ob 5-ih večerja, ob 6-ih odhod, preko Brna — Dunaja, kar domov, tako, da smo bili v petek ob 4-ih zjutraj že v Mariboru.

— Slovo je bilo pristrčno in »Josef-Vodka« ni mogel skriti solza.

— Na koncu pa še malo podatkov in razmišljanj.

— Dopust je bil enkrat, saj smo videli takorekoč celo Češko, po njej smo prevozili 2.200 km. Vsi so nam bili zelo naklonjeni in ustrežljivi, posebno pa še naš stalni spremljevalec Vlado, ki je bil »zadolžen« za Jugoslavce ter skrbel, da je vse v

redu in po umiku teklo nemoteno, za kar mu gre posebna zahvala.

— Kar bojim se, da jim mi tukaj nismo nudili toliko pozornosti, ter jih s tako ljubeznijo vodili po naši lepi Sloveniji.

— Povedali so nam tudi, da ima Bytostav — Gradis podpisani sporazum o tehniški izmenjavi strokovnjakov, kateri pa čeprav so letos že imeli spisek le-teh ni zaživel in fantje so ostali doma.

— Čim bližje smo prihajali proti domu tem glasnejše nam je v ušesih zvenel pregovor: »Povsod je lepo, doma pa najlepše!« »Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče!«

— Pa še res je!

Zapisal Stari Marjan Starovasinik

Gradis tretji v Evropi in na svetu

V dneh od 20. do 23. novembra je bilo v Bratislavi tekmovanje najboljših evropskih kegljaških klubov — državnih prvakov — v ženski in moški konkurenci. Tekmovanja za evropski pokal najboljših kegljaških ekip na asfaltnih (plastičnih) stezah ima hkrati po kakovosti svetovni rang, saj na drugih celinah ni enakovrednih moštvev.

Jugoslavijo so zastopale tekmovalke »Rijeke« in tekmovalci Gradisa. Rečanke so dosegle zelo visoko uvrstitev z drugim mestom med sedmimi nastopajočimi ekipami. Naše moštvo bi se po moči lahko uvrstilo v finale med štiri najboljše med desetimi. To pričakovanje smo dosegli in celo preseglji z uvrstitvijo na tretje mesto, vsega šest kegljev za drugouvrščenim Ferencvarosem iz Budimpešte in za 50 kegljev za prvouvrščenim moštvom Rot-Weiss iz Sandhausna (ZRN).

Gradisovi kegljači so s tem dosegli svoj največji uspeh ravno v času, ko praznujemo 30-letnico delovanja kluba. V Bratislavi smo se dokončno dogovorili tudi za zelo kvaliteten četverboj, s katerim bomo na športen način proslavili 30-letnico KK Gradis. V soboto, 20. decembra se bodo sestali:

KK Rot-Weiss — evropski (svetovni) prvak

KK Brodosplit — državni prvak

KK Gradis — prvak superfinala SFRJ

KK Grmoščica — kvaliteten klub iz Zagreba

Računamo, da nas bodo prišli v soboto bodrit naši navijači, saj bi se med drugim radi oddolžili prvaku Rot-Weiss.

Ob tej priliki moramo posebej omeniti vzdušje v športni hali šeststeznega kegljišča v Bratislavi. Vzkliki zdaj tekmovalki Rijeke, zdaj tekmovalcu Gradisa, pa ime kluba in končno skandiranje JU-GO-SLA-VI-JA, so povzročali enkratno in neponovljivo vzdušje.

Nam Jugoslovanom, tekmovalcem in navijačem, kot tudi drugim prisotnim naše navijanje ni šlo le skozi ušesa ampak tudi srca. Zato se je moč in znanje naših kegljačev v polni meri izkazala v rezultatih in sicer:

Ludvik KAČIČ — 1826 kegljev — 4. mesto

Vili KOŠIR — 1794 kegljev — 7. mesto

Anton ČESEN — 1792 kegljev — 8. mesto

Vinko JANŠA — 1786 kegljev — 10. mesto

Dore ZDEŠAR — 1765

Tomaz KRIZAJ — 1702

3. SKUPAJ GRADIS 10665 ali 888 kegljev povprečno na 200 lučarjev.

1. ROT-WEISS (D) 10715

2. FERENCVAROS (H) 10671

4. AURUL (R) 10660

STANE UHAN

Na štartu ene izmed dirk. Franc Žagar nastopa v Kombinezonu z Gradisovo reklamo

V Gradisu imamo dobrega speedwajista

Da v Gradisu nismo samo gradbeniki, mehaniki, mizarji, strojniki, vozniki itd., dokazuje primer **Franc Žagarja**, ki se je med speedwayisti uspel prebiti med najuspešnejše v državi.

Franc Žagar je v Gradisu od leta 1967, ko se je v Kovinskih obratih Ljubljana prišel učiti kot vajenec, tako da danes zelo uspešno opravlja delo strojnega ključavničarja. Kot večino mladih ljudi so tudi njega navduševali motorji, hitrosti in doživljaja, ki so vezana za dirkališča. Prav zato se je leta 1970 vključil v AMK Kranj, kjer je začel tekmovati z mopedi v motokrosu. Ves takratni zaslužek je Franc vlagal v motorje. Največji uspeh v motokrosu je dosegel leta 1971, ko je bil na državnem prvenstvu z mopedi do 50 kubikov četrti.

»Po tem sem šel na odslužitev vojaškega roka in po vrnitvi iz vojske spoznal, da je to izredno drag šport, ki zahteva preveč denarja, saj bi moral delati samo za motorje in dirke, ker je pomoč klubov premajhna,« je pojasnil Franc Žagar. »Zato sem za nekaj let čisto prenehal dirkati. Ne glede na moj odločitev me je še vedno vleкло k motorjem, saj tisti, ki enkrat spozna užitek tekmovanja z motorji, zelo težko preneha dirkati.

To se je po nekaj letih zgodilo tudi z mano. Vključil sem se v AMTK »Ljubljana« in začel tekmovati, seveda po predhodno pozitivno opravljenem preizkusu sposobnosti v speedwayu. Dobro sem napredoval, tako da sem leta 1978 že bil drugi v Jugoslaviji. Lansko leto, kakor tudi letošnje sem končal na tretjem mestu v državi. Prednost obeh mojih tekmecev (Kekeca in Kocuvana) je v tem, da sta na najboljših motorjih,

Franc Žagar

saj oba tekmujeta v tujini posebej pripravljenimi motorji.

Rad imam speedway in vse užitke ter nevarnosti, ki me pričakujejo na dirkališču. Kot član državne reprezentance sem sodeloval tudi na številnih tekmovanjih v tujini, kjer pa nisem dosegel večjih uspehov, enako kot tudi ostali naši speedwayisti, saj v drugih državah veliko več dajo za ta šport. Tekmovalci imajo boljše pogoje za trening, in kar je odločilno, boljše motorje.

Kovinski obrati so mi tudi pomagali, pri opremljanju za dirke, saj so mi kupili kombinezon, na katerem nosim Gradisovo reklamo. Upam, da bomo v bodoče tudi na tem področju dobro sodelovali.

Poželimo Francu Žagarju veliko športnih uspehov v naslednjem letu, čim manj neuspešnih dirk in odstopov ter da bi mu v Gradisu tudi v bodoče prispevali vsaj majhen delež za njegove nastope.

C. PAVLIN

Kegljaška ekipa Gradisa, ki je osvojila 3. mesto v Evropi: Vili Košir, Luka Kačić, Miha Fortuna, Vinko Janša, Tone Česen, Vinko Istenič, Dore Zdešar in Tomaz Krizaj

Smučarski tečaji Gradisa v letu 1981

Tudi v letošnjem letu je Komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri konferenci OOZS GIP Gradis vnesla v svoj plan in program organizacijo smučarskih tečajev za naše delavce.

V lanskem letu smo poskusno izvedli en tečaj za odrasle in enega za učence. Videli smo, da je bilo zanimanje precejšnje — večje kot so bile naše ponudbe, zato smo se v letošnjem letu odločili, da bomo to vrsto športno rekreativne dejavnosti razširili in popestrili.

Prav tako bomo tudi letos organizirali skupaj tečaje za začetnike (to so osnovni tečaj) in nadaljevalne. Kot novost naj povemo, da imamo letošnje leto termine v času zimskih počitnic, tako da bi se v tečaje lahko vključili starši z otroki.

Letošnje leto bomo izvedli tri tečaje in sicer:

1. tečaj bo organiziran v času zimskih počitnic za delavce z otroci. Potekal bo od 26. I. 1981 do 1. II. 1981 v Gozd Martuljku (Kranjska gora) hotel ŠPIK za okoli 30 oseb. Za ta tečaj naj povemo, da smo omejili starostno strukturo za otroke od 6. do 11. leta starosti.

2. tečaj bo prav tako organiziran v času zimskih počitnic za delavce z otroci tozdom Mariborskega bazena od 2. II. 1981 do 8. II. 1981 na smučiščih Pohorja za okoli 40 oseb. Za ta tečaj se bodo lahko prijavi delavci z otroci od 6. leta starosti do 11. leta. Na ta tečaj, bi se tečajniki vsako jutro pripeljali na smučišča Pohorja, na katerih bi imeli v dopoldanskem času 3 ure smučanja in v po-

poldanskem 2 uri. Vmes bi imeli eno uro in pol časa za počitek in kosilo.

3. tečaj bomo organizirali samo za delavce od 11. II. 1981 do 18. II. 1981 v Gozd Martuljku (Kranjska gora) hotel ŠPIK za okoli 40 oseb.

Za vse tečaje se lahko prijavi popolni začetniki, do takih, ki že dobro obvladajo smučanje, kajti tudi takim bomo nudili ustrezno izpolnjevanje učenja tehnike smučanja.

Finančno bo organizacijo (to je stroške učiteljev in voditeljev, ter potrebnih ustreznih rekvizitov), krila konferenca OOZS GIP Gradis. Predlog konference OOZS kakor tudi naše komisije je, da bi OOZS v TOZD, krile stroške žičnic za svoje delavce. Stroški polnega pensiona v katerem stanejo 260,00 din za odrasle in 230,00 din za otroke. Te stroške plačajo udeleženci tečajev sami.

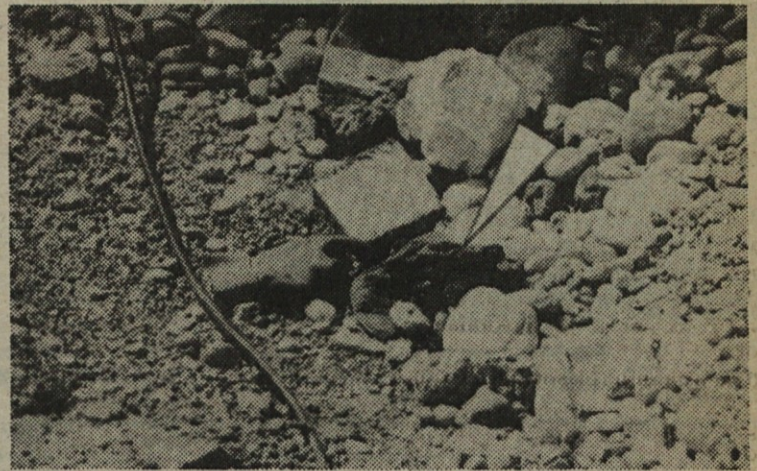
Vse zainteresirane delavce prosimo, da se prijavijo za tečaje pri org. šp. rekreacije tov. Alojzu Polajnarju, GIP Gradis, Kadrovske soc. služba, Šmartinska 134a, tel. 41-422 ali pri športnih referentih v tozdih. Ob prijavnini bo potrebno vplačati akontacijo t. j. 800,00 din na osebo. V slučaju, da OOZS v TOZD ne bodo krile stroškov žičnice jih bodo morali kriti udeleženci sami.

Istočasno obveščamo vse delavce, da je število udeležencev v posameznih tečajih omejeno in bomo spremljali prijave do zapolnitve rezerviranega števila tečajnikov.

Športni pozdrav!

Org. šp. rekreacije,
Alojz Polajnar

Nadležna fotografija

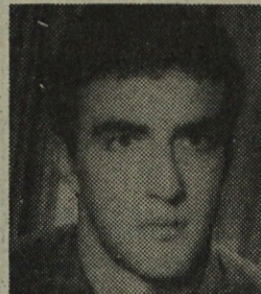

Malomarnost, ki presega vse meje

Danes, ko se borimo za vsak dinar, taki prizori ne bi smeli krasiti naših gradbišč.

Rokavica kot zaščitno sredstvo lahko služi svojemu namenu le na roki, ne pa odvržena v blatu. In če povemo, da tak par delovnih rokavic stane že 150 dinarjev, lahko hitro izračunamo koliko stane to Gradis. Zato rokavice na roko, in ne puščajmo jih v blatu.

FRANJO ŠTROMAJER

Ahmet Halilčević

Iz vojske nam pišejo

Pozdravljeni tovariši,

Od 27. aprila dalje služim vojaški rok v Ohridu, odkoder pozdravljam vse delovne ljudi DO GIP GRADIS GE Ljubljana in jim želim veliko delovnih uspehov letu stabilizacije. Še posebej pozdravljam tovariše iz servisne delavnice, ki so mi že pisali. Prav tako pozdravljam tovariše: Oblaka, Mirka Novaka, Miklavžin Janka, našega sekretarja ZK in vse, ki hočejo slišati zame. Gradisov vestnik redno prejemam. Vsakič me razveseli, prav tako tudi moje prijatelje Slovence, s katerimi ga skupaj prebiramo. Zanima me, če je naš sodelavec Pavle Zupančič že v pokoju, saj se je govorilo, da bi letos lahko zaključil delovno dobo. Če je že odšel v penzijo, mu prosim, sporočite moje pozdrave in želje za dobro zdravje.

Toliko za enkrat, tovariši, vsem pozdrav!

Vojak DRAGAN VLAHOVIČ

Nagradna križanka v današnji številki

Med tistimi, ki boste poslali pravilno izpolnjeno križanko do 15. decembra 1980 bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada	300 din
2. nagrada	200 din
3. nagrada	100 din

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Uredništvo Gradisovega vestnika, GIP GRADIS Ljubljana, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana. Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke:

VODORAVNO: Kronologija, romanopisec, oko, aga, are, petina, mrav, ZAR, Pitia, JA, Gabon, JO, jereb, anabasis, Aci, Abi, delikt, ep, deset, il, Rila, mirila, sinonim, kdaj, sel, Ida, ete, Tao, atm., Baraga, Aanrud, IH, Garonne, Kecal, robot, Ratko, Lola, i, Evita, Brasil, J, levak, Pola, Igo, Aco, merila, ena, izza, loki, skuta, galerija, voh, sol, analog, zalep, RS, matematik, Mladje, Stone, kis, olivin.

Geslo, zahtevana rešitev križanke: Petintrideset let dela in uspehov kolektiva Gradis.

Izžrebani so bili naslednji naši delavci:

1. nagrada 300 din:	Vida Djordjevič, TOZD SPO
2. nagrada 200 din:	Marija Petrovšek, DSSS
3. nagrada 100 din:	Sreto Zakić, GE Ljubljana
- Čestitamo!

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Nikić, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Nagradna križanka

SESTAVIL MARIO H.	RAZMERJE PO KAZ- NIVU DEJANJA	POSREDOV V ELEKTRO- TEHNIKI	PREBIVANJE ODISEJE DOMO- VINE	VERDNIK OTO	LUKA V ALŽIRU	SAHO- GLASNIKI	ODPO- SLANEC	ARE, MADAVI	EWICE	CANKAR IVAN
HERETIK										
PRIPADNIKI ETNICNE GRUPINE V ŠVICI										
ILOVICA				JAPONSKA LUKA						KRATICA POMOJNE ORGANIZ- ZENA
VEČJA SKLADBA				NAPAD NA POLITIČ- OSEBNOST						

PRIPRAVA ZA MERJENJE TLAKA, MANOMETER	UGLEDNOST ODLIČNOST	PINSKO JEZERO	HALOGENA PRVINA LOLEK IN ...	ARABSKI ZREBEC	LISJAK ALOJZ LUČAJ			KLINE FRANC SEVER		
PROSTOR ZA GLEDALCE				NEDISCIPLI- NIRANEC SKUPEK CELIC						

LENOST				ROZANC TELČEK						
VEŠČAK V ANALIZI					ENAKI SRKI USTANO- VITELJ PAKISTANA					
NESEBNI ODNIS- NOST								PTICA SEVER. MORIJ		
NEODRAZBE				OBLEKA Z IMENA DELI DNEVA						

OSREBNI ZAJINEK		PRIPADNIK PREŠENI VERSEKE SEKTE	REKA NA ALASKI ITAL. M. IHE			ENAKI SRKI IME OP. PEVKE BRATUŽ		DOG ZAHOD. SUMITOV	SLIKAR. TEHNIKA	SKOPINA ČEBEL	REŠENO!
BRZAVNA BLA- GAJNA			RADIUS OŽIČEN BOMBAŠ	ZOLAJEV ROMAN	OTO KIV BENGAL. ZALIVU						I
STAREC IZ FINZGAE ROMANA					ALUMINIJ SARAJEVO			PREVA L. MED ČR. GORO IN KOSOVIM			R

35	IME VEČ TRGOVIN K. O.			AMER. TENISER ARTHUR H. GIBAN V 19. ST.				ST. SLOVAN POKO- PALISČ OSMAN OTOMAN			E
JUGOSL. PREDSTAV- NIK V OZN						HUNSKI KRALJ VPISEK				OZN	RADIO TELE- VIZIJA
OTOK OB ZAH. OBALI SARBI- NIJE					HČERIN ALI SINO V SIN			ČAPKOVA DRAMA HAREDOM 55. ST. BULIČAR			
IZUMITELJ MOTORJA Z. MOTE- REGOREV.			VZHOD	NOVA GVINEJA	LITURG. OBLAČILA DVO STRA- STIK						

NEKDANJI ODLIČEN BRAZILSKI NOČMITAS								RUSKI BASNO- PISEK				
GRŠKI BOG LJUBEZNI								NEHŠKI SPOLNIK	JANEZ TEDINA RINSKA 5	JUGOSL. RADIO- DIFUZIJA	POREDNI VEŠNIK	POKRA- JINA V VIETNAMU
SUKANEC						STANOVA- LEČ NA DVORU PREDLOG						
FRANC. FILOZOF, HYPPO- LYTE									ZUZELEJA LIČINKA JUG			